Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...най 1921 оной ...н 21-hээ гарана | № 263 (15886) | 1981 оной ноябриин 17, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

СЕССИИН УРДА ТЭЭ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум республикын Верховно Соведэй саг үргэлжын комиссинуудай түрүүлэгшэнэртэй зүблөө үнгэргэжэ, Буряадай АССР-эй арбадахи зарлалай Верховно Соведэй дүрбэдэхи сесси дээрэ республикын хүгжэлтын түсэбүүд ба бюджет хаража үзэхэ хэрэгтэй холбоотой асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ.

Республикын Госпланай түрүүлэгшын орлогшо **П. И. Тенетов,** Буряадай АССР-эй финансын министр депутат **Ч. В. Ендонов,** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшэ депутат **В. Ф. Лысов** гэгшэд зүблөөн дээрэ үгэ хэлэбэд.

Республикын Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр **Б. С. Семёнов** тус зүблөөн дээрэ үгэ хэлэбэ.

Республикын Верховно Соведэй Президиумэй, Госпланай, министерствэнүүд болон албан зургаануудай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд зүблөөндэ хабаадалсаба.

Республикымнай ажалай үдэр

ЗОРИЛГОНУУДАА УРИДШАЛАН ХАРААЛНАБДИ

...най совхозой олонхи ...ад Агуусхэ Октябриин ...лэй ойн баярые ажа... эрхим амжалтануудаар ...ба. Тэдэнэй тоодо залуу ...бэлшээн таргалуулдаг та... ...гүүртын үхэршэд даал... ...haн малайнгаа шэгнүүр ...эдэ дунда зэргээр 1000 ...250 грамм хүрэтэр нэ... ...ээ, Эдэнэр хадаа Борис ...рович Логинов, Цырен... ...жо Цыренович Бадмажа... Бадма Намжиловна ...енова, Санжит Бадмаев... ...Охинова болон партиин ...тэ Цырен-Долгор Цын... ...левна Шагдурова гэгшэ... ...нтэлбэрилдэг гүүртэнүүд ...но.

...н мяхалиг үүлтэрэй ...hалжа байhан мал... ...шье hайнаар ажаллана. ...лхэдэ, районно Сове... депутат Бадма-Ханда ...иевна Хадаева даал... ...haн зуун үнеэн болон ...ан бүриhөө 82 тугал ...лжэ, тугалайнгаа шэг... ...ые сүүдхэдэ дунда зэр... 850 граммаар нэмээгээ. адуулагша, коммунист ...жан Цыренович Гун... зуун үнеэн бүриhөө 94 ...түлжүүлжэ, абаhан ...алис уялгаяа үлүүлэн ...бэ. Энэ хадаа совхоз ...о эгээл hайн дүн боло... ...унай элдин сагта ту... ...нгаа шэгнүүрые ехээр ...эн малшад, манайда ...

...-ша ондо сагай уларил... ...боложо, үбhэ ногоо, тал... ...ряа бирагүйхэнөөр ху... ...абди. Хэды иимэ бай... ...шье haa, ажахымнай ...н үбhэшэлэй звенонууд ...дүнгүүдые түйлаба. ...ий Будажапович Унта... ...звено Дээдэ-Болхой газарта 1439 центнер ...зеленко бэлэдхэбэ. ...Гармаевич Намсараe... ...даадаг коллектив 725 ...нер үбhэ, 2300 центнер ...нко нөөсэлөө, Энэ звено ...э дүүргэмсээрээ, тэрэ ...зелёнко хуряажа эхи... 15 хүдэлмэриин үдэ... ...туршада 2 мянга гаран ...нер тэжээл бэлэдхэжэ, ...лдээ үльгэр жэшээ ха... ...ба.

...дүүн тэжээл хуряаха ...мэрилэ совхозоймнай ветеранууд, пенсионернүүд, hургуулиин hурагшад, нютагай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Мүн үбhэ нөөсэлхэ хэрэгтэ Санагын дунда hургуулиин hурагшадай ехэ туhа хүргэhэнэйнь түлөө совхозой дирекци, партком, рабочком Ленинград болон Хлагта хотонуудаар аяншалха путёвкоор шагнаа.

Манай ажахын залуу үхэршэн Роман Шойжипович Соктоевто Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэ зорюулан, «Буряадай АССР-эй габьяата малшан» гэhэн үндэр нэрэ зэргэ олгогдоо. Комсомолой гэшүүн Роман Соктоев зуун үнеэн бүриhөө 80 тугал түлжүүлжэ, социалис уялгаяа бэелүүлээ.

Мүнөө малшадта эгээл харюусалгатай хаhа орожо ерээ. Хэнэйшье мэдэhээр, энэ жэлэй үбэлжэлгэ хүндэшэг байхань. Ниитынгээ малда тэжээл багаар нөөсэлөөбди. Илангаяа дүрбэдэхи отделенидэмнай бэрхэтэйшэг байдал тохёолдонхой. Эндэ малай 14 гүүртэ, мянга гаран адуун hүрэг үбэлжэхэ юм. Тэндэхи бэлшээринүүд зунай үедэ оло дахин мүндэртэ сохюулаа. Хэды иимэ байгаашье hаань, манай малшад шадамар бэрхээр, оролдосотой шударгыгаар ажаллажа, энэ үбэлжэлгые гарза багатайгаар үнгэргэхэ аабза гэжэ hананабди.

Гэхэтэй хамта ажал хэрэгүүднай бүлта hайн гэхын аргагүй. Үбэлжэлгэдөө бэлдэхэ хүдэлмэримнай унжагайраа hэн. Мүнөө үедэ нилорамын хүдэлдэгүй тээрэhээ барилгын материалнууд дуталдана. Малай байрын сонхонууд шэллэгдээгүй байhаар.

Малай үбэлжэлгын үедэ малшадай дунда эмхидхэгдэхэ мүрысөөнэй гурим баталан абтаа. Тэрээн соо энэ харюусалгатай хаhые амжалтатайгаар үнгэргэхэ арга боломжонууд хараалагданхай. Республика дотороо үүсхэл гаргаhан Сэлэнгын районой Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой малшадай гаргаhан уряае манай совхозойхид hайшаан дэмжээд, энэ үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхын тула оролдолго гарган хүдэлнэ. Тиихэдээ үбэлжэлгын түрүүшын үдэрhөө тэжээл буйлуулха хүдэлмэри эмхидхэхэ, малаа бүлүүн, шэмэтэ тэжээлээр, талха тарянай зүйлөөр зүбөөр эдеэлүүлхэ хэмжээ ябуулнабди. Адууhа малаа, илангаяа залуу малаа, haалиин үнеэдые бүлеэдхэгдэhэн уhаар ханганабди. Үлбэр муу, үбшэ хабшан малаа эмшэлгэ-тэбээрэлгын газарта суглуулжа, хүсэд hайнаар эдеэлүүлжэ эхилбэбди.

Совхозой зооветеринарна мэргэжэлтэд фермэнүүдтэ, гүүртэнүүдтэ ябажа, үдэрэй гурим сахилгые хинан шалгаха, бүхы hэргылэмжын болон зоотехническэ хэмжээнүүдые саг соонь эмхидхэхэ. Үбэлэй hарануудта малшадай дунда зооветеринарна hуралсал үнгэргэжэ, тэдэнэртэ мэргэжэлээ дээшэлүүлhэн тусгаар класс олгохо хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхаар хараалагдана.

Үбэлжэлгын үедэ социалис мүрысөөнэй гуримай ёhоор түрүү коллективүүдтэ совхозой дирекциин, парткомой, рабочкомой дамжуулгын улаан вымпелнүүд, мүнгэн шан барюулагдажа байха. Ажалдаа үндэр дүн түйлаhан малшадые моральна ба материальна урмашуулгын хэмжээнүүд баталан абтанхай.

Үбэлжэлгын үедэ мал ажал дээрэ хүдэлжэ байhан хүнүүдые худалдаа наймаанай, медицинскэ, соёлой болон ажаhуудалай талаар хангаха, тэдэнэй эрилтэнүүдые анхарха хэрэгтэ бүхы hаналаа хандуулхабди.

Мал ажал гээшэ хүдөөгэй габшагай хүдэлмэриин онсо шухала hалбари гэжэ КПСС-эй XXVI съезд дээрэ онсолон тэмдэглэгдээ hэн. Тиимэhээ манай совхозой малшад энэ hалбарие саашадань хүгжөөхэ, партиингаа табиhан программые бэелүүлхэ гээшэ бүгэдэ арадай хэрэг гэжэ ойлгоношье, мэдэрнэшье бшуу. Гүрэн түрынгөө табиhан энэ зорилгые нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэ гээшэ хүдөөгэй ажалшадай, манай ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй нангин уялга болоно.

В. БАНДЕЕВ,
Захааминай районой Санагын совхозой парткомой секретарь.
С. БАНЗАРАКЦАЕВ,
рабочкомой түрүүлэгшэ.

ТҮСЭБ ХОЛО ҮЛҮҮЛЭГДЭХЭ

Республикымнай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбүүдые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээд, яhала амжалта түйлажа байна. Тэдэнэй оролдолгын ашаар Буркоопсоюзай эмхинүүд хүн зондо эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдаха арбан hарын түсэб 103,3 процент дүүргэбэ. Түсэбhөө гадуур 8,6 миллион түхэригэй эд бараан хүдөөгэй ажалшадта худалдагдаба. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, эд бараа хүн зондо худалдалга 6,6 процентээр ургаhан байна.

Эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые зондо худалдаха түсэбөө бүхы эмхинүүд дүүргэбэ. Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй, Зэдын райпотребсоюзуудай, Байгалай, Баргажанай, Кабанскын, Тарбагатайн районуудай, Первомайска сельпогой коллективүүд байгша оной арбан hарын туршада эрхим дүнгүүдые түйлаhан байна.

Ном, промышленна продукци худалдаха олзо оршо оруулха түсэбүүд мүн лэ сум дүүргэгдээ. Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэд жэлэй дүүрэтэр үшөө ехэ юумэ хэхэ.

Байгша оной сентябрь—ноябрь hарануудта СССР-эй Центросоюзай хүдэлмэрилэгшэд худалдаа наймаанай хүдэлмэрие, кооперативна зөөриин хэр зэргэ хадагалагдажа байhанине шалгажа үзөө hэн. Шалгалтын үедэ дутагдалнууд элирүүлэгдэhэн байна. Эдэ дутагдалнуудаа усадхаха тушаа асуудалаар Буркоопсоюзай правлени хэмжээнүүдые абажа байна.

Тэрэшэлэн Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй саг үргэлжын комиссиин заседани дээрэ Буркоопсоюзай правлениин хүтэлбэрилэгшэд тоосоо hэн.

Бидэнэр мүнөө арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө бүхы хэмжээнүүдые абажа байнабди.

М. МАТВЕЕВА,
Буркоопсоюзай түсэблэлгын-экономическа таhагай начальник.

Ажалай ветеран Виктор Александрович Евдокимовые завод соо ташхагүй хүн үсөөн байха. Тэрэ заводой түрүү токарь социалис мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ шалгаржа гарадаг юм. Виктор Александрович хорёод жэлдэ 20-дохи инструментальна цехтэ хүдэлхэ зуураа өөрынгөө мэргэжэлдэ хэдэн олон залуушуулые hургаhан байха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын судна бүтээлгын 20-дохи цехэй 5-дахи разрядай токарь В. А. Евдокимов.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Зунайхиhaa дутуугүйгөөр

«Маяк» колхозой ажалшад арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлые hайн үрэ дүнгүүдтэйгээр үнгэргэжэ байна. Жэлэй эхинhээ хойшо мал ажалай продуктнуудые эрид дээшэлүүлхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлhэн малшад нилээд амжалтатайгаар ажаллажа байна. Жэшээлхэдэ, колхозой hү haалиин фермэнүүдэй коллективүүд гүрэндэ hү худалдаха түсэбөө холо урид дүүргэбэ. Тэдэнэр жэлэй түсэбhөө гадуур 1.460 центнер hү гүрэндэ худалдаад байhан тухайгаа Агуу Октябриин hайндэртэ hаяхан элидхээ hэн. Энэнь үнгэрhэн жэлэй энэ үеынхиhөө 881 центнерээр ехэ болоно.

Байгша ондо сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье hаань, колхозой таряашад, механизаторнууд тарянай муу бэшэ ургаса ургуулжа, гектар бүриhөө 13,7 центнер ороhо суглуулжа шадаа. Тэрэшэлэн нёдондонойхиhоо нилээд ехэ үбhэн болон бусад бүдүүн тэжээл бэлэдхэгдээ. Малай тоо толгой олошороо. Колхоз гүрэндэ ноohо тушааха түсэбөө мүн лэ үлүүлээ. Даабариhаа гадуур 35 центнер ноohон худалдагдаа.

Мүнөө үедэ колхозой малшад үбэлжэлгэдөө бэлдэжэ, үбэлэй үедэ бэелүүлхэ зорилгонуудаа хараалжа байна. Жэшээлхэдэ, колхозой haалишад «Сибиряк» колхозой Еловскын hү haалиин фермын коллективэй район доторoo гаргаhан үүсхэлые халуунаар дэмжэжэ, үбэлэй үедэ үнеэн бүриhөө 1250 килограмм hү haаха гэhэн социалис уялга абаба.

Иигэжэ эндэхи haалишад үбэлэйшье үедэ зунайхиhaa дутуугүй ехэ hү haахаар шиидэбэ бшуу.

Манай корр.

Түнхэнэй район.

АМГАЛАНТЫН hААЛИШАДАЙ АМЖАЛТА

«Георгиевский» совхозой Амгалантын haалиин фермын хүдэлмэришэд hү үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэб бэелүүлhэн тухайгаа Агуу Октябриин 64-дэхи ойн hайндэрэй үдэр элидхээ юм. Харин эдэнэр гүрэндэ hү худалдаха жэлэй даабари үшөө октябриин 20-до дүүргэhэн байгаа.

Фермын хүдэлмэришэд өөhэдынгөө арга боломжо хаража үзөөд, жэлэй дүүрэтэр түсэбhөө гадуур үшөө 254 центнер hү гүрэндэ тушааха социалис уялга абаба.

Амгалантаархин районой haалиин фермэнүүдэй хоорондо дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ сентябрь, октябрь hарануудта илажа, түрүү hуури эзэлhэн юм. Район доторoo суутай болоhон haалишад эндэ олон. Үнеэн бүриhөө 2000 килограмм hү haадаг районой haалишадай тоо нээhэн М. Б. Шираповагай нэрэ дурдая.

Районой haалишадай социалис мүрысөөндэ сентябрь hарын дүнгүүдээр түрүү haалишан В. Р. Жамбалдоржиева илажа гараа.

Түрүүшүүлэй зэргэдэ дүй дүршэлтэй haалишан Б-Д. Б. Гармаева, ВЛКСМ-эй гэшүүн Гэзып Гармаева гэгшэд үнинэй оронхой, социалис мүрысөөнэй эршэ таталсана.

Амгалантын haалишадай ажалай эршэ үдэр бүри үргэн дэлисэтэй болоно.

Манай корр.

Хорин район.

БҮХЫ ХҮСЭЕЭ ЭЛСҮҮЛЭН ОРОЛДОХОБДИ

Нёдондо жэлэй малай үбэлжэлгэ бэрхэтэйхэн байдалда үнгэрөө hэн. Эртүүр саhан ороод, дулаарhан аад, hүүлдэнь гэнтэ хүйтэржэ, бүхы бэлшээримнай мүльhэн болошоо бэлэй. Иигэжэ мал харууhалжа байhан зонине нилээд тухашаруулаа юм. Хэды тиимэ хүндэ хүшэр ушартай дайралдаашье haa, минии даадаг бригадын коллектив хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлжэ, ажалдаа яhала амжалтануудые түйлаа гэжэ хэлэхэ байнаб. Бидэ үнтэрэгшэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриhөө 110 хурьга түлжүүлээбди, хонин бүриhөө дунда зэргээр 4,3 килограмм ноohо хайшалаабди. Иигэжэ түсэбтэ даабаринуудаа үлүүлэн дүүргээбди. Эдэ амжалтанууд минии ерээгүй ааб лаа. Энэмнай бригадын гэшүүн бүхэнэй үдэр бүриин оролдолгоhоо болоо. Илангаяа зунай, намарай үедэ hайнаар ажаллажа гараабди. Даалгагдаhан хонидоо таргалуулхын тула hайн бэлшээридэ алуулаабди.

Жэл бүри үхибүүдээрээ звено боложо, үбhэ бэлэдхэдэг заншалтайбди. Энэшье жэл даалгагдаhан сабшалан дээрэhээ 250 центнер hайн шанартай үбhэ хуряажа hүрилөөбди. Хонидойнгоо байрые, хүhамаг хорёогоо заhабарилха, түлеэ залhаяа бэлдэхэ хүдэлмэреэ өөhэдынгөө хүсөөр хэжэ дүүргээбди. Юрэдөө, сэхынь хэлэхэдэ, мүнөө түл абалгада түгэс бэлэн болонхойбди. Манай үбэлжөөндэ тэжээл буйлуулдаг кухни бии. Зүгөөр тэрэмнай ехэл хуушарhан юм. Хэды тиимэшье haa, өөрынгөө үүргэ дүүргээд лэ байдаг.

Мүнөө би Клим, Лариса үхибүүдээрээ 400 гаран эхэ хонидтой үбэлжэжэ байнабди. Үтэлhэн хонидоо тушаажа, hүрэгтөө залуу хонидой тоо олошоруулаа hэмди. Үнгэрэгшэ намар 150 эмэ түлгэ абаабди. тэдэмнай түрүүшынхеэ хурьгалха юм.

Иигэжэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ бүхы арга боломжонуудаа хаража үзөөд, хонин бүриhөө хурьга түлжүүлхэ социалис уялга абаабди. Тэрэнээ бэелүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаа, дүй дүршэлөө хэрэглэн ажалланабди.

О. ГАБАНОВА,
Ахын районой «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон.

МАЛ АЖАЛ — онсо шухала hалбари

ТАРГАН МАЛ—ГҮРЭНДӨӨ

...рбан нэгэдэхи табан ...э мал ажалай продукци, ...үн мяха ехээр абадаг, ...хэдэг болохо хэрэгтэ ...СС-эй XXVI съездын ...дхэбэринүүд дотор онсо ...рал хандуулагдаhан ...а. Партиингаа табиhан ...лгые бодото дээрэнь ...үүлгэдэ өөhэдынгөө ху... ...оруулха хүсэлтэйгөөр ...й совхозой малшад, мэр... ...лтэ энэ жэлдэ дээшэ... ...лгэдэhэн социалис уялга... ...ые абажа, зунай бэлшээ... ...үедэ малаа hайса тар... ...лжа гүрэндөө хүндэ ...дүртэй, тарган мал ху... ...аха гэжэ шиидээ hэн. ...Иигэжэ 1981 ондо 6200 ...нер мяха (амидын шэг... ...рээр) үйлэдбэрилжэ, гү... ...дэ 5900 центнерынь ...дахаха зорилго урдаа та... ...hэмди. Гүрэндэ худал... ...даhан малай 80 процент... ...бага бэшэнь тарган гэ... ...сэгнэлтэдэ хүргэгдэхөөр ...алагдаа hэн.

...унай бэлшээриин зохид ...е хүсэдөөр хэрэглэхын ...3 мянгаад үхэр 22 гүүр... ...болгогдожо, холын бэл... ...дэ гаргагдаhан юм. ...энэ жэлдэ сагай уларил ...шадта айхабтар ехэ бэр... ...элнүүдые ушаруулаа. ...й ехээр гандуу байта... ...уhа ехэтэй аадар бороо... ...ехээр ороходо, гол гор... ...д үерлэжэ, холын бэлшээрэй дулаанда шэлжэн бэлшээнэ. Тиигэбэшье манай малшад эрэлхэг зоригтойгоор ажаллажа, адууhа малаа гээлтэ хоролтодо оруулангүй, яhала hайнаар таргалуулжа ерэhэн байха юм. Жэшээнь, ахалагша малшан Иван Васильевич Князевай гүүртынхид Обоото гэжэ газарта зуhахадаа, 300 гаран үхэрнүүдэйнгээ тус бүриин шэгнүүрые сүүдхэдэ 830 граммаар нэмээгээ, нэгэшье үхэр гарзалуулаагүй. Тээсгэн эдэнэрэй гүүртэhээ 176 үхэр бэлэдхэлэй пунктда тушаахада, тус бүринь дунда зэргээр 372 килограмм татаа. Тэрэшэлэн Валерий Георгиевич Бурлаковой гүүртынхид 263 үхэрэйнгөө тус бүриин шэгнүүрые сүүдхэдэ 780 граммаар нэмээгээд, гүрэндэ тушааhан 107 үхэрынь 364 — 364 килограммтайгаар абтаа. Мүнөө эдэнэр тушааhан үхэрнүүдэйнгээ орондо буруунуудые нэмэжэ абаад, бэлшээриhээ асарhан бусад үхэрнүүдээ шахан таргалуулжа, энэ жэлэй дүрбэдэхи кварталда худалдахаар бэлдэжэ байна. Мүнөө үедэ шахамалнуудтаа сүүдхэдэ 5—5 килограмм таряа талханай зүйл, 15 килограмм силос эдюулээд, үдэ-рэй дулаанда поли дээрэ бэлшээнэ.

Тугалаа хүхүүлэн тэжээдэг гүүртэнүүдые харууhалдаг малшан Тамара Максимовна Верещагина зундаа үхэр бүхэнэй шэгнүүр 700 граммаар нэмээхэ уялга абаhан haa, тэрэнээ 760 граммда хүргэжэ шадаа. Эдэнэр гүүртынгээ зуун үнеэн бүриhөө 87 тугал абажа, бүрин hайнаар түлжүүлхэ гэжэ оролдоно.

Буруунуудые адуулhан Валерий Макарович Костылев hүрэгэйнгөө шэгнүүр сүүдхэдэ 762 граммаар нэмээжэ гараа. Мүн Владимир Доржиевич Цыдендамбаев тугалаа хүхүүлэн түлжүүлхэ гүүртэ харууhалха зуураа, малайнгаа шэгнүүр сүүдхэдэ 721 граммаар дээшэлүүлжэ, даабаряа үлүүлээ. Мүнөө энэ гүүртынхид зуун үнеэн бүриhөө 90 тугал томо болгохо хүсэлтэйгөөр ажаллана.

Иигэжэ малшаднай хэды бэрхэшээлнүүдэй тохёолдоошье haa, урдаа табиhан зорилгонуудаа оролдосотойгоор бэелүүлжэ гараа гээшэ. Эдэнэр республикынгаа олониитын үмэнэ абаhан уялгануудаа нэрэтэй туратайгаар дүүргэhэн жэшээтэй. Үнгэрhэн 9 hарын туршада гүрэндөө 825 үхэр худалдажа, 3660 центнер мяхан тушаагдаа гэхэ гү, али гурбан кварталай түсэб дүүргэгдээ. Гүрэндэ худалдагдаhан малай 88 процентнь эрхим тарган гэhэн сэгнэлтэтэйгээр абтаhан, тус бүриин шэгнүүр 353 килограммда хүргэгдэhэн байна. Жэлэй дүүрэтэр бүхы дээрээ 5900 центнер мяхан худалдагдажа, жэлэй түсэб 100 центнерээр үлүүлэгдэхэ юм.

Манай совхоз мяхалиг үүлтэрэй мал республикынгаа ажахынуудта, мүн гадууршье худалдадаг. Жэлдээ үүлтэртэ 300—400 хашараг наймаалагдадаг. Иимэ үүлтэртэ мал харууhалдаг Жалсан Дамбаевич Бубеев энэ жэлдэ 82 хашараг худалдаа, тус бүхэнинь 1382 түхэригтэ хүрэhэн байна. Мүнөө 310 эрэ, эмэ хашараг худалдагдахаар бэлдэгдэжэ байна.

Мүнөө үедэ совхоздомнай мяхалиг шэглэлэй 5631 үхэр бии. Тэдэнэй 3700 гаранинь үүлтэртэ мал юм. Эдэ малай тоо бүридхэл нарин hайнаар хэгдэдэг. Эндэ зоотехник-селекционер Владимир Галсанович Галсанов эдэ бүхы хүдэлмэрие эмхидхэдэг байха юм.

Намартаа, үбэлэй эхеэр шахан таргалуулагдахаар 18 гүүртэ бүридхэгдэнхэй. Эндэ бүхыдөө 2600 үхэр табигдаа. Эдэ мал октябриин хоёрдохи хахадhaa үбэлэй рационоор эдеэлүүлэгдэжэ захалаа.

hү haалиин фермэнүүдэй хүдэлмэришэдшье эдэнэрhээ дутуугүй шударгыгаар ажаллана. Совхозоймнай haалишад үнгэрhэн 9 hарын туршада hү haаха, тэрэнине гүрэндэ худалдаха түсэбтэ даабаряа үлүүлэн дүүргэнхэй. Энэ үедэ түсэбhөө гадуур 500 центнер hүн бэлэдхэлэй пунктда оруулагдаа. hүн гол түлэб 1-дэхи, 2-дохи класс шанартайгаар тушаагдаhан байна.

Совхозой түрүү haалишад Тамара Максимовна Клементьева, Мария Юрьевна Васильева, Цындыма Хусаевна Намсараева, Антонина Павловна Бурючкова болон бусад энэ үедэ үнеэн бүриhөө 1400—1559 килограмм hү haahан жэшээтэй. haалишадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ Эрьеын фермын коллектив (даагшань Е. М. Богдан) түрүүлжэ яба на.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ мяха, hү ехээр абажа, гүрэндөө худалдахын тула малай үбэлжэлгые эмхитэй hайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэй гэжэ манай малшад, бүхы хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд hайса ойлгоно. Тиимэhээ тэрээндэ эртээнhээ бэлдэхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдаа. Ниитын малда үбhэ, шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Энээнэй ашаар 19 мянга гаран центнер үбhэн, 340 тонно сенаж, 7300 тонно силос, 200 тонно ногооной гурил, 6 мянгаад центнер таряа талханай зүйл малда үгтэхөөр бэлэдхэгдээд байна.

Суглуулжа абаhан тэжээлээ буйлуулжа, хэршэжэ, малда үгэхэ хэмжээнүүд бэелүүлэгдэжэ байна. РТ-165 түхэлэй машина тодхогдоод, хуурай тэжээлэй холисо бэлдэгдэнэ.

Эдэ жэлнүүдтэ нэгэ доро 1400 үхэр шахан таргалуулха комплекс түхеэрэгдэhэн байна. Мүн үнеэдэй хоёр байра бүтээгдээ hэн. Малай байрануудые үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ, заhабарилха хүдэлмэридэ дархашуулай 5 бригада табигдажа, энэ хүдэлмэри богони болзорто хэгдэhэн байха юм. Октябриин эхеэр манай ажахытай мүрысэдэг Инсэнгын совхозтоёо хоорондоо ябалсажа, үбэлжэлгэдэ хэр бэлдээд байhанаа шалгалсаабди.

Үбшэлhэн, үлбэр малые суглуулжа, hайнаар эмшэлхэ хоёр пункт совхоздомнай түхеэрэгдэнхэй. Неделидээ нэгэ дахин гүүртэнүүд дээрэhээ иимэ мал суглуулагдадаг гуримтай.

Малдаа тэжээл нэмэжэ бэлэдхэхэ хүдэлмэри үргэлжэлhөөр. Зеленко, hолоомон хуряагдажа абтана. Нарhанай шэлбүүhэ бэлэдхэжэ захалагдажа байна.

Тиигэжэ ерэжэ байгаа үбэлжэлгые амжалтатайгаар дабажа гараха арга боломжонууд бии. Имагтал малшадай дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри оролдосотойгоор ябуулха, тэдэнэртэ hаадгүйгөөр ажаллаха арга олгохо шухала болоно.

Теэд энэ талаар дутагдалнууд, бэрхэшээлнүүд яhала ушарна. Ядахын сагта малай байрануудта дезинфекци хэхэ тусхай машина байхагүй. Автолавка гүүртэнүүдээр балай ябадаггүй. Медицинскэ хангалга hайн гэхын аргагүй. Түргэн туhаламжын автомашина совхоздомнай үгы. Тиимэhээ хүндөөр үбшэлhэн хүнине районой түб абаашахын тула аяар 220 километр гаталха хэрэгтэй.

Хэды тиимэ байбашье, малай үбэлжэлгые эмхитэй hайнаар үнгэргэхын тула Сэлэнгын районой Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой малшадай жэшээгээр дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялганууд абтажа, малшадай коллектив бүхэн бэеэ зэhэжэ оронхой.

Б-Ж. ДАМБИЕВ,
Яруунын районой «Комсомольский» совхозой ахамад зоотехник.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын, тэрэшэлэн арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэб болон үлгэ амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө колхоз, совхозууд түбхын түрүүндэ бүхы техникые дүүрэн хүсэн соонь ашаглаха уялгатай. Манай Зэдын районой ажахынууд автомашина, трак-

ТЕХНИКЭЕЭ ДҮҮРЭН ХҮСЭН СООНЬ АШАГЛАХА

тор болон худөө ажахын оньhон бусад техникээр нилээд баян болонхой. Үнгэрhэн арбадахи табан жэлэй туршада бүхыдөө 317 трактор (тэдэнэй 47-ниинь К-700 түхэлэй), таряанай 198, силосэй 96 комбайн, ашаанай 161 автомашина худалдажа абаа hэн. Тиихэдэ энэ шэнэ табан жэлдэ элдэб ялзын 570 трактор, таряанай 206, силосэй 115 комбайн, ашаанай 392 автомашина районой колхоз, совхозуудта асарагдахаар хараалагдана.

Ажахынуудай үйлэдбэрие саашадань бури хүгжөөхын тула газараа hайнаар элдүүрилхэ, мүнөө үеын али бүхы техникын бүтээсые дээшэлүүлжэ, абтаhан худөө ажахын продуктнуудай өөрынь үнэ сэнгые эрид хямдаруулха зорилго табигдана. Теэд энэ зорилгодо хүрэмөөр хэрэг ябуулагдана гээшэ гү?

Район соо бүхыдөө эталонно 707 трактор бии. Жэлэй туршада нэгэ трактораар дунда зэргээр 840 условно гектар газар элдүүрилэгдэнэ гэхэ гү, али hүүлшын гурбан жэлдэ трактораар хэhэн хүдэлмэриин хэмжээн 28 процентээр дээшэлээ. Тиихэдэ тракторай миин зогсолго, hааталга улам бага болоно байнхай. Хэрбээ гурбан жэлэй саада тээ 17 мянга гаран трактор-үдэрэй hааталга ушарhан hаань, мүнөө 8 мянгаар доошоо ороо. Нёдондо Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз 1500, Алцагай совхоз 1783, Оёорой —1174 трактор-үдэр хиидэ алдажа, бүхы 14 ажахынуудай үрэ дүнгые урагшагүйдүүлээ.

Нэгэ трактор үдэр соо 7 гектар хэмжээнэй газар элдүүрилхэ зэргэтэй. Харин манай ажахынуудайхи дунда зэргээр 5,4 гектар болоно. Зарим колхоз, совхозууд hайн үрэ дүн туйлажа шадаа. «60 лет Октября» колхоздо 8,3, «Коммунизм» колхоздо 7,8, Зэдын совхоздо 9,0 гектарта хүргэгдэнхэй. XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Н. Г. Григорьевой, «60 лет Октября» колхозой Б. Д. Жигжитовэй, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой А. Н. Пашинскиин хүтэлбэрилдэг тракторна бригадын механизаторнууд эгээл эрхим бүтээсэ туйлаа бшуу. XX партсъездын нэрэмжэтэ совхозой комбайнер М. Г. Баранов 500 условно гектарай, Оёорой совхозой — А. Ж. Жигдоржиев 700 условно гектарай таряа хуряагаа. Борьёогой совхозой тракторист Е. П. Белых жэл бури 2500, С. Г. Балданов ДТ-75 түхэлэй трактораар 1200 условно гектар газар хахална. Тэдэнэр ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэтэеэ хамта, тарилгын хүдэлмэриие болзор соонь, hайн шанартайгаар бүтээжэ, алибаа гаргаша бага болгоно, алмалта, арьбалалта хэнэ.

Районоймнай кhэн ажахы түсэблэгдэhэнhөө бага гаргаша хэжэ шадаа. Юрэнхыдөө 1 гектар газар элдүүрилгэдэ 5,26 түхэригhөө 7,45 түхэриг хүрэтэр гаргаша хэгдэнэ. Юундэб гэхэдэ, ургасын технологическа карта табихадаа ажахынууд элдэб янзын хүдэлмэри, ондо ондоо сэнтэй хүрэнгын үрэhэ, хуряагдаха ургаса гэхэ мэтые өөрынгөө байдалhаа үндэhэлжэ хараалнагээшэ. Гэбэшье үнэндөө мүнгэ зөөри гаргашалгые наринаар тоолон бүридхэжэ шаданагүй. Жэшээнь, 1980 ондо «Коммунизм» колхоз гектар бүридэ 4 түхэриг 14 мүнгэ гаргашалхаар түсэблэhэн аад, аяар 10 түхэриг 38 мүнгэндэ хүргэжэрхёо. Харин Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо 7 түхэриг 05 мүнгэнэй орондо, 6 түхэриг 0,3 мүнгэн гаргашалагдаа бшуу. Зэргэлээд оршодог эдэ хоёр ажахынууд адли байдалтай байбашье, хоёр ондоо үрэ дүн харуулна. Ажахынуудай хүтэлбэ-

рилгэhэд, ахамад мэргэжэлтэд эдэ жэшээнүүдые hайнаар шинжэлхэ, тобшолол хэхэ, бодото хэмжээ абаха хэрэгтэй. Тобшолон «хэлэхэдэ, hүүлэй жэлнүүдтэ ажахынууд бүхэндэ гэхээр техникэ ашаглалгада хэдэhэн гаргашуудые бүридхэхэ, шинжэлхэ хэрэгтэй анхараал багаар хандуулагдадаг болонхой. Колхоз болон совхозуудай экономическа мэргэжэлтэд худөө ажахын үйлэдбэриин саашадань хүгжөөлгэдэ нүлөөгөө багаар үзүүлнэ гэжэ ажаглагдана.

Манай районой ажахынуудта ашаанай 400 гаран автомашина бии. Үнгэрhэн жэлдэ 13 миллион километр элдэб ашаан зөөгдөө. hүүлэй гурбан жэл соо ашаа зөөлгэ 17 процент ехэ болоо. Худөө ажахыда ашаа зөөлгын коэффициент 0,50 байхаар хараалагдана. Харин нёдондо районойхи бүхыдөө 0,40 болоо. Энэ hайн дүн Торийн совхоздо (0,58 коэффициент) туйлагдаhан байна. Тиигэн гэхэдэ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозойхи миил 0,30 байhан шуу. Олонхи ажахынуудай автомашинанууд ямаршье ашаагүйгөөр нишэ тиишээ ябана. Тиихэдэ зөөгдэhэн ашаан бүридхэлдэ ёhоор абтанагүй. Зарим мэргэжэлтэд ашаанай автомашинын эзэн боложо, хоохоор гүйлгэхэеэл мэдэнэ.

Саг болзор соогоо техническэ харууhанда, заhабарилгада табигдаhан автомобиль хадаа удаан саг соо hайнаар ашаглагдадаг гээшэ. Элдэб шалтагаанаар ямаршье харууhагүй ябуулагдаhан техникэ түргөөр муудажа, гарза ехэтэй заhабарилгада орожо, хэдэн hараар зогсоно. Имэ уршагта ушарнууд ажахы бүхэндэ дайралдадаг юм. Жэшээнь, «Коммунизм» колхозой бүхы автопаркын хахадынь жэлhээ үлүү сагта заhабарилгада байлгагдана. Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо, Борьёогой ба «Заречный» совхозуудта имэ ушарнууд үзэгдэдэг.

Гаражай, профилакториин, заhабарилгын тусхай байрануудай муухаа, hэльбэхэ частьнуудай хоморhоо боложо, илангаяа үбэлэй үедэ зарим ажахынуудай олонхи автомашинанууд миин байна. Имэ муу байдал КПСС-эй райкомой анхаралда абтажа, техническэ харууhалга hайн шанартайгаар, түргэноор хэхэ арга боломжотой үндэhэ hуури ажахы бүхэндэ байгуулха талаар тусхай хэмжээ ябуулганууд табигдаад, мүнөө бэелүүлэгдэжэ эхилээ.

hүүлэй жэлнүүдтэ ашаа зөөлгын хэмжээн нилээд ехэ болоо. Юуб гэхэдэ, хэдэн жэл удаагаар ган гасуурта дайрагдажа, районhоо гадуур холо газар ошожо, үбhэ, hолоомо бэлэдхэнэбди. Тэрэмнай гол түлэб автомашинаар малай байрануудта асарагдана. Үдэр hүниие илгангүй холын замда ябажа, ашаа зөөхэ даабаряа, социалис уялгаяа үлүүлэн дүүргэдэг жолоошод манда олон. Тэдэнэй дундаhаа XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой шофёр И. Е. Вершинины, «Мир» колхозой — С. З. Золтуевые, «Заречный» совхозой — М. Х. Закировые, Торийн совхозой — В. Егоровые магтан дурдажа боломоор.

Хэдэн жэлдэ үргэлжэлhэн ган гасуур сагай уларил районой худөө ажахыда ехэ хохидол ушаруулаа. Имэ байдалда ороод байхадаа, манай ажахынуудта тодхогдоhон ногооной витаминтай гурил татадаг түхеэрэлтэнүүд ехэ туhа хүргэнэ. Гэхэ зуура Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудта, «Октябрьский», Алцагай совхозуудта тодхогдоhон агрегадууд дүүрэн хүсэндөө ашаглагданагүй гэжэ хэлэхэ шухала.

Худөө ажахын элдэб шэнэ техникэ, оньhон түхеэрэлгэнүүд зарим колхоз, совхозуудта бүхэли жэлэй туршада ашаглагдангүй байдаг. Торийн совхозой хартаабха малтадаг зургаан комбайнай дүрбэнииинь хоёрдохи жэлээ эбдэрхэй хэбтэжэ байhаар. Тэжээл бэлэдхэдэг НСК-100 түхэлэй комбайн мүн лэ эбдэржэ, нэгэшье үдэр ашаглагдаагүй. Тус ажахыда hүүлэй жэлнүүдтэ 320 мянган түхэриг сэнтэй элдэб түхэлэй оньhон техникэ абтаа hэн. Тэдэнэй 100 мянган түхэриг сэнтэй зүйлнүүдынь бага зэргэ ашаглагдаа болоно.

Манай эндэхи колхоз болон совхозууд К-700 ба Т-150 түхэлэй 70 трактортай юм. Худөө ажахын үйлэдбэриин бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ ехэ арга боломжотой имэ техникэ дүүрэн хүсэндөө ашаглагданагүй. Эдэ тракторнуудые жолоододог механизаторнууд нэгэдэхи, хоёрдохи класстай мэргэжэлтэдшье hаа, тэдэнээ зүбөөр хүдэлгэхэ, харууhалха, заhабарилха заабари ёhотоор мэдэнэгүй. Ушарынь, жолоошодой 72—75 процентнь лэ тусхай hуралсал дүүргэhэн байна. Энэ шалтагаанhаа боложо, К-700 тракторай жэлэй бүтээсэнь 2200 эталонно гектарта хүргэгдэнэ гэхэ гү, али даабаридань 800 гектар дуталдана. Найман hарын дүнгөөр эгээл муу дүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо, Бооцын совхоздо харуулагдаа. Тус ажахынуудта К-700 трактораар дунда зэргээр миил эталонно 1100—1200 гектар хэмжээтэй газар элдүүрилэгдэhэн байха юм.

Хүсэ ехэтэй К-700, Т-150 тракторнууд түхэреэн жэл соо хоёр халаанда ашаглагдаха зэргэтэй. Тиигэбэшье «Заречный», Торийн болон бусад хэдэн ажахынууд дулаан байра үгы. Тиигэжэ хүйтэн сагай ерэхэлээр, тэдэнэрынь хэдэн hара соо миин байха ушартай болоно. Инженерна албанай хүдэлмэрилэгшэд эдэ тракторнуудые зүбөөр ашаглахын тула эмхидхэлэй мүртэй хүдэлмэри ябуулнагүй. «Заречный» совхоздо К-701 түхэлэй хоёр трактор механизаторнуудай гэмээр hандаршанхай. Үшөө нэгэ К-701 трактор жэлhээ үлүү сагта заhабарилгада байлгагдаhаар.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада худөө ажахын техникэ үшөө олоор абтаха байха гэжэ дээрэ тэмдэглэгдээ hэн. Тиимэhээ бидэ механизаторнуудые олоор бэлдэхэ ёhотой болонобди. Мүнөө үедэ аяар 230 механизатор дуталдана. hүүлэй жэлнүүдтэ бүхыдөө 818 механизаторнууд hургагдаhан байна. Эгээл олон механизаторнууд Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо, Борьёогой, Оёорой совхозуудта бэлдэгдээ hэн. Харин тиихэдэ «60 лет Октября» колхоздо оройдоо 12 хүн, Бооцын совхоздо 27 хүн техникэ жолоодохо эрхэтэй болобо. Таряан ажалай халуун хаhын үедэ ажахы бүхэндэ гэхээр механизаторнууд олоор дуталдана. Энэ шалтагаанhаа боложо, гэнжэтэ тракторнуудай олонхинь нэгэ халаанда хүдэлгэгдэнэ. Үбhэ тэжээл бэлэдхэлгын үедэ тракторнууд эзэгүйгөөр орхигдошоно. Колхозуудай правлени, совхозуудай дирекци, [illegible]на комитедүүд кадр тухай асуудалда анхаралаа үшөө багаар хандуулна. [illegible] механизаторнуудые бэлдэхэ түсэб жэл бүри элдэб шалтагаанаар дүүргэгдэнэгүй. Хэрбээ ойрын сагта энэ хэрэг hайжаруулаагүй hаа, трактор болон худөө ажахын бусад техникын бүтээсэ үнөөхил бага зандаа байха, үйлэдбэриие саашадань хүгжөөлгэдэ ямаршье нүлөө үзүүлхэгүй зэргэтэйнь мэдээжэ.

Ажахы бүхэндэ механизаторнуудые тогтосотой, түбхинэнги байдалтай болгохо, техникэеэ бүтээсэтэйгээр ашаглаха, трактор ашаглалгын технологи болон агротехникын түрүү арга дүршэлдэ тэдэниие hургаха уялгатайбди. Тиихын тула жэл бүри механизаторнуудай шалгалта эмхидхэхэ, тэдэнэй мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ зэргэтэйбди.

Техникэ ашаглалга, тэрэниие зүбөөр харууhалга hайжаруулха хэрэг хадаа мастер-заhабарилагшадай ханамжатай хүдэлмэриhөө ехэ дулдыдадаг болонхой. Колхоз, совхоз бүхэндэ дүй дүршэлтэй механизаторнуудые энэ харюусалгата тушаалда томилжо, тэдэнтэй тусгаар hуралсал эмхидхэхэ эрилтэ табигдана. Техническэ хангалгын пункт, мүн тракторна бригада бүхэндэ пост байгуулха зорилготойбди. Госкомсельхозтехникын нэгэдэлдэ инженер-технолог мэргэжэлтые бии болгохо, пункт болон пост бүхэниие гүйсэд оньhожоруулха, хэрэгсэлнүүдээр хангаха, радиотелефон тодхохо зорилго хараалагдана.

С. ЖАРГАЛОВ,
КПСС-эй Зэдын райкомой нэгэдэхи секретарь.

ХАДАТА ХИЗААРАЙ ИСКУССТВО

Ноябриин 17-hоо 20 болотор Москвада үнгэргэгдэхэ автономито республикын литература ба искусствын үдэрнүүд Кабардино-Балкарай АССР-эй 60 жэлэй ойдо зорюулагдаха байна.

Совет засагай жэлнүүдтэ Кабардино-Балкарай ажалшадай социально-соёлой хүгжэлтэдэ туйлаhан гайхамшагта амжалтанууд тухай тэдэ хөөрэхэ юм. Урдань хадата хизаарта ажаhуудаг хүн зоной дийлэнхи хубинь үзэг бэшэггүй байhан. Мүнөө эндэ 239 hургуули, университет, 4 дээдэ hургуули, 560 гаран библиотекэ, мэргэжэлтэ гурбан театр хүдэлнэ. Уран hайханай бүлгэмэй 1.300 коллективэй табиhан концерт-наадые энэ жэлдэ миллион шахуу хүн зон хараhан байгаа.

(ТАСС).

МАГТААЛТА МЕХАНИЗАТОР

И. Г. Шульгин Зырянск тосхоной таряашан бүлындэ үдэhэн намтартай. 1948 ондо механизатор мэргэжэлтэй болоо. Эгээл түрүүшынхээ «СТЗ» түхэлэй тракторта hууhан сагhаа хойшо 33 жэлэй туршада тэрэ «агта хүлэгөө» жолоодон, үндэр ургаса абаха хэрэгтэ хубитаяа оруулалсаа.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ Иван Григорьевич ажал хүдэлмэриингөө элдэбхи үүсхэлые нилээд дээшэлүүлээ. Мүнөө хабар «ДТ-75» түхэлэй трактораар газар хахалжа, үдэрэйнгөө даабариие 125—135 процент дүүргэжэ амжаа. Зунай эхээр харюусалга ехэтэй мэргэжэлтэдэ КСК-100 түхэлэй комбайн даалгагдаа hэн.

Зунай дунда hарын тэнгээр Иван Григорьевич комбайнаа полидо гаргажа, малда нэмэлтэ тэжээл бэлдэхэ элдэбхитэй хабаадалсаhан, силос дараха хүдэлмэридэ битаяа оруулалсаhан юм.

Оньhон техникээ зүбөөр ашагладаг, ариг сэбэр байлгадаг тула hайшаал, магтаал хүртэдэг. hая коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэhэн, КПСС-эй райкомой, райгүйсэдкомой ба совхозой дирекциин зүгhөө Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаhан байна. Худөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй ... механизаторта үнэтэ бэлэг барюулагдаа hэн.

П. ХАЛТАНОВ.

Прибайкалиин район.

ЭХЭ, ЭСЭГЭ, БАСАГАН

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабари болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсоhон колхозой малшад ехэ амжалта туйлаба. Тэдэнэр гүрэндэ hү, мяха худалдаха арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэжэ шадаа.

Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ энэ колхозой hү hаалиин фермын малшад Ахынгаа район дотор дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябанад. Тус ажахыда олон жэлэй туршада мал адуулагшаар, мүнөө ахалагша малшанаар ажаллажа байhан Владимир Цыденович Шараев нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй, жэл бүри амжалтатай гарана.

Энэ малшанай hамган Мария Мандаракшеевна, тэрэнэй басаган Валентина hайнаар хүдэлжэ, урдаа табигдаhан зорилгонуудые урагшатайгаар бэелүүлнэ. Энэ залуу басаган Валентина арбадахи класс дүүргэhээр лэ малшан боложо, түрэлхидтэеэ ажаллахам гэжэ үгэеэ үгэhэн байха юм. Мүнөө тэрэ hанаhандаа хүрөө.

Эдэ үдэрнүүдтэ колхозой hаалишад, мал адуулагшад үбэлжэлгэдөө hайнаар бэлдэжэ, адууhа малаа hайнаар ондо оруулха, ашаг шэмыень доошолуулхагүйн тула оролдожо байна.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Ахалагша мал адуулагша В. Ц. Шараев; 2. Тэрэнэй туhалагшад—Мария Мандаракшеевна, Валентина басаганиинь.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фототекст.

ШЭНЭ СОВХОЗУУД

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэреэр Кабанскын районой «Шергинский» болон Оймороой совхозууд хубаагдажа, Хандалиин, Байгал-Хударын совхозууд шэнээр эмхидхэгдэбэ.

«Шергинский», Оймороой, Байгал-Хударын совхозууд Буряадай «Свинопром» нэгэдэлдэ, Хандалиин совхоз Кабанскын райгүйсэдкомой худөө ажахын управлениин мэдэлдэ оробо.

МҮРЫСӨӨН УРМАШУУЛНА

Үбэлжэлгын үедэ Калининградска областиин колхоз, совхозуудай фермэнүүдтэ малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө мүрысөөн дэлгэрэнхэй. Правдинска районой Горькиин нэрэмжэтэ колхозой ажалшад энэ үүсхэл гаргаhан байна. Байгша оной дүрбэдэхи квартални ба ерэхэ жэлэй түрүүшын хахад жэлдэ ажахыда үнеэн бүриhөө 2300 килограммhаа бага бэшэ hү hаахые, харин бүхыдөө hү hаалиие 135 тонноор дээшэлүүлхые шиидэнхэй.

Областиин ажахынуудта энэ үүсхэлынь халуунаар дэмжэгдэhэн байна. Жэшээнь, Гвардейскэ районой Калининай нэрэмжэтэ колхоздо hү hаам үдэрэй 7 центнерээр нэмэбэ. hайнаар табигдаhан рационой ёhоор малаа эдеэлүүлhэнэй ашаар энэ түбхын түрүүн туйлагдаа. Үбhэ тэжээлээр фермэнүүдые хангахын түлөө харюусадаг томо отряд эндэ байгуулагданхай.

Зеленоградска районой «Вперед к коммунизму» колхоз малшадай социалис мүрысөөнэй түрүүшын шатада эрхим үрэ дүнгүүдые туйлаба. Эндэ нёдондо жэлэйхитэй сасуулхада, үнеэн бүриhөө 200 килограмм hүн ехээр hаагдаhан байна.

Б. БАБЛЮК,
ТАСС-ай корр.

Калининград.

ТАРГАН МАЛ ТУШААГДАНА

Асановска совхоз-техникум дунда зэргээр 550 килограмм шэгнүүртэй тарган мал мяханай комбинадта тушаана. Тус ажахы Удмуртын малшадай социалис мүрысөөндэ эрхимлэнэ. Тэрэ гүрэндэ мяха худалдаха жэлэйнгээ даабариие болзорhоонь урид дүүргэнхэй.

Тэжээлэй шэнэ заводой продукци хэрэглэhэниинь амжалта туйлахадань ехэ туhа нэмэри болоо. Элдэб шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ найман цех нэгэ хушалта доро хүдэлнэ. Тэдэнэй эгээл томо цехынь hолоомо, ногооной гурил, холимог тэжээл болон азотой зүйлнүүдые хэрэглэжэ, брикет ба гранула бэлэдхэдэг. Эрдэмтэдэй заабариин ёhор, ажахыда малай тэжээлэй рацион табигдадаг. Автономито республикын колхоз, совхозууд Асановска малшадай дүй дүршэлые элдэбхитэйгээр халан абана. Тэндэ тэжээлэй 500 гаран цех байгуулагданхай.

Ю. КЕДРОВ,
ТАСС-ай корр.

Ижевск.

hОЛООМОН ШАНАРЖУУЛАГДАНА

Ульяновска областиин олон колхоз, совхозуудай тэжээлэй цехүүдтэ термохимическэ аргаар hолоомо буйлуулха түхеэрэлгэ хабсаргагдаа. Шефүүдынь—Ульяновскын, Димитровградай, Дунда-Волгын бусад хотонуудай промышленна предприятинуудай коллективүүд тэрэниие зохёон бүтээгээ.

Үнгэрhэн зундаа ган гасуур байжа, нютагай малшад тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэжэ шадаагүй юм. Тиимэhээл область дотор тэжээлэй, тэрэ тоодо hолоомоной килограмм бүхэниие ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ хараа шугам бэелүүлэгдэнэ. Термохимическэ аргаар буйлуулхада, hолоомоной шэмэ дээшэлдэг байна. Жэшээнь, «Сосновский» совхоздо hолоомо буйлуулдаг камера хүдэлдэг.

Жэлэй дүүрэтэр Ульяновска областиин ажахынуудай тэжээлэй цехүүдтэ үшөө зуугаад имэ камера ашаглалгада оруулагдаха байна.

В. ЗЛОБИН,
ТАСС-ай корр.

Ульяновск.

МАЛ АЖАЛ — онсо шухала hалбари

ТЭЖЭЭЛЭН ПОЛИИН ЭЭЗД

Агроном Н. Кутуковай хүтэлбэрилдэг, ажахынууд хоорондын оньhожоруулагдамал отряд «Всеволжское» нэгэдэлэй дүрбэн совхозой малые тэжээлээр сүм хангаба.

Энэ зундаа сагай уларил таарамжагүй муу байжа, тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри бэрхэшээлтэй байгаа. Гэбэшье коллектив 60 мянга шахуу тонно шэмэтэ тэжээл, 1500 тонно витаминтай брикет бэлэдхэбэ. Нуга сабшаланг ые оло дахин сабшаhанай үрэ дүн имэ.

Механизаторнууд ургаса түргэн аргаар хуряаха талаар инатовайхидай дүй дүршэлые халан абаhан байна. Цигэжэ үбhэ хуряалгын болзор гурба дахин түргэдхэгдөө.

Отрядай коллектив бригадна подряд амжалтатайгаар нэбтэрүүлээ. Техникые шэнэдхэн hайжаруулга, тэжээл бэлэдхэхэ түрүү арга нэбтэрүүлгэ үндэр дүнгүүдые туйлахадань туhалаа. Мүнөө жэлдэ техническэ мэргэжэлэй училищи дүүргэhэн залуушуул отрядта нэмэжэ ерээ. Тиигэжэ жолоошод Кудряшовтоной, трактористнууд Садовниковтоной, комбайнернууд Морозовтоной гэр бүлын экипажнууд бии болоо юм. Областиин худөө ажахын бүхы гушан фирмэ болон трестдэ нютагай механизаторнуудай дүй дүршэлые халан абана.

С. ФОНАРЕВ,
ТАСС-ай корр.

Всеволжск, Ленинградай область.

БЕЛОРУССИИН ССР. Пинщиный hайжаруулагдаhан мелиорации хэгдэhэн газар дайда ашаглалтада гаргажа, түрүүшын ажахынууд түбхинэжэ эхилээ. Тэдэнэй нэгэн—«Парохонский» совхоз болоно. Совхозой түб hууринда столово, гостиница, дунда hургуули, ухибүүдэй комбинат бодхоогдонхой. Мүн ажахынуудай эрилтэнүүдые хангаха комбинат, ухибүүдэй хүгжэмэй hургуули бии. Сөөлэй ородон гаргаhан ... залуу механизаторнууд, малшад, мэргэжэлтэд «Парохонский» совхоздо амжалтатай ажалладаг.

Совхоз жэл соо 3,7 миллион түхэригэй продукци үйлдэбэрилжэ гаргаhан, али мүнөө жэл 900 тонно мяха, 2500 тонно hү гүрэндэ худалдаха байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эбэртэ бодо мал шахан таргалуулгын комплекс.

ТАСС-ай фотохроника.

МҮНӨӨДЭР—СТУДЕНТНЭРЭЙ УЛАСХООРОНДЫН ҮДЭР

ЗАЛИРШАГҮЙ ЭРШЭТЭЙ ЗАЛУУ hАhАМНАЙ...

...рядай Худөө ажахын ...итудай комсомолой ...залуушуул ВЛКСМ-...ын XIX съездые, мүн тэрэл ...дагшаа 50 жэлэй ...ойгоор эрхим hуралса...ндэр хэмжээндэ, ин...олбхи үүсхэл бадарган ... байнgaa.

...комсомолой орга... ...үүхэ hайн нэр... ...заншалнууд олон ... Мүнөө үеын, алдарта ...онуудай студентнэр ...залуушуулдаа бүри ...лан хүгжөөн гэшэ.

...номическа, ветери..., зоониженернэ, ху... ажахые оньhожоруулгын ...номическа — бухы... гол факультедэ... ...түүд, басагад hура... ...ай эгэй был болон... Тэдэнэр манай ...12 национальностиин ...болоно гэшэ.

...үеын студентнэрэй ...хэрэг хадаа ...гэжэ мэдээжэ hэн ...институт соогоо груп..., курсануудай дун... ...түрүү гэжэ нэрлэг... ...түлөө социалис мурыс... ...ндондо эмхидхэгд... байгаа. Социалис ...дүнгүүдээр эко...ческа факультедэй 543-...группа эгээл hайн сэг...хүртөө юм. Тус бү... студентнэрэй успевае... 100 процент, бүлэ...дүрбэнэй нэгэ хубинь ..., «эрхим» гэhэн сэг-нэлтэйгээр hурадаг шуу.

Гэхэтэй хамта бүлэгэй комсомолой организаци ниитэ-политическэ ехэ хүдэлмэри ябуулдаг байна. Советскэ Союзай студентнэрэй 1-дэхи слёт дээрэ Л. И. Брежнев үгэ хэлэхэдээ, отличнигуудые «студентнэрэй алтан жаса» гэжэ нэрлээ hэн. hуралсалда болон институдай ниитын ажабайдалай эрхим жэшээ харуулдаг ленинскэ стипендиадууд олон юм. Тэдэ хэд бэ гэбэл, худөө ажахые оньhожоруулгын факультедэй студент Виктор Цыбиков, экономическа факультедэй студентка Светлана Содномова, ветеринарна факультедэй дүүргэжэ байhан Галина Хантаева, Свердловой нэрэмжэтэ стипендиат, зоониженернэ факультедэй студент Андрей Мешков, ВЦСПС-эй стипендиат Оксана Фетисова болоно.

hүүлэй экзаменационно-шалгалтын сессиин дүнгүүдээр 823 студент hайн сэгнэлтэтэйгээр дүүргэhэн байна. Студентнэрэй эрдэм-шэнжэлэлгын хүдэлмэри хадаа залуушуулые зохёохы ажалда танилсуулха хэрэгтэ туhална гээшэ. Институдай кафедрануудай дэргэдэхи элдэб научна кружогуудта 2256 студент хабаадалсадаг. Жэлhээ жэлдэ ажахынуудтай кафедрануудай тусхай хэлсээнүүдые, бюджедые батал-ха хэрэгтэ студентнэр эдэбхитэйгээр хубитаяа оруулалсадаг болоо. Манай институт соо октябрийн 20-hoo 23 болотор үнгэргэгдэhэн «Залуушуулай научно-техническэ зохёохы ажал» гэhэн зональна выставкэ студентнэрэй туйлаhан амжалтануудые элеэр харуулаа. Студентнэр жюрин анхаралда 56 элдэб зүйл дурадхаhан байна. Худөө ажахые оньhожоруулгын факультедые дүүргэжэ байhан Булычев, Бутин, Мараев гэгшэд багшанар Шагдыровай, Самиловай, Хамеевэй хүтэлбэри доро «Молотковая дробилка» гэhэн оньhон машинные ухаалан зохёоhон авторнууд боложо, проектынгээ түлөө үнэмшэлгэнүүдые абаhан байна.

Манай институдай студентнэргүйгөөр республикын колхоз, совхозуудай худөө ажахын халуун хаhа үнгэрдэггүй гэжэ мэдээжэ. Мүнөө үедэ залуушуулые ерээдүйн мэргэжэлтэй hайнаар танилсуулха гэhэн уг зорилгые хараалан, студентнэрэй отрядуудые байгуулха хэрэгтэ тон ехэ анхарал хандуулагдана. Жэшээлхэдэ, оньhожоруулгын факультедэй үндэhэн дээрэ байгуулагдаhан худөө ажахын оньhожоруулгын комплексно отрядууд эрхимээр ажаллаhан байна. hүүлэй хэдэн жэлдэ хабарай тарилгын хаhahaa эхилээд, ургаса хуряалга хүрэтэр агротехническэ заа-баринуудые үргэнөөр хэрэглэн, ехэхэн туhаламжа үзүүлнэ.

Туйлануудые абажа тэнжээхэ харюусалгатай хаhада, ветеринарна болон зоониженернэй факультедэй студентнэр ехэ малые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хэрэгтэ республикын ажахынуудта аргагүй ехэ туhаламжа үзүүлнэ. Хэжэнгын районой ажахынууд хоорондын «Баянгол» гэжэ нэгэдэлэй дэргэдэ түрүүшынхиеэ эмхидхэгдэhэн научно-үйлэдбэриин «Луговод» гэhэн отряд ехэ амжалтануудые туйлаhан байна. Тус отрядай гэшүүд 417 мянган түхэриг мүнгэ ашаглаа юм. Олзобориголгоhон заганаар элдэб продуктнүүдые бүйлүүлэн гаргалгаар зорилготойгоор Камчатка областиин ошоhон «Сэлэнгэ» гэжэ нэрлэгдэhэн студентнэрэй отряд 900 мянган түхэригэй ажал хэжэ, Камчаткын Юоныш студентнэрэй отрядуудай дунда түрүү hүүри эзэлээ юм. Тиихэдэ Волгоградай областиин Доной зонодо хүдэлhэн «Баргажан» гэhэн отрядай гэшүүд баhал эрхимлэжэ гараhан байна.

Худөө ажахын институдай студентнэр соёл гэгээрэлэй сурталгаа болон соёлой хүдэлмэри эмхидхэхэ хэрэгтэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд гол үүргэ дүүргэжэ ёhотой. Тиимэhээ энэ хэрэгтэнь түhа болгон, эрдэмэй туйлалтануудые, олон арганууд шудалхадань институдай ниитын мэргэжэлэй факультет (ФОП) ехэ юумэ хэжэ гэшэ. Студентнэрэй бэлиг шадабаринуудые сашадань хүгжөөхэ арга боломжонууд институтда бии. «Арадай» гэhэн үндэр нэрэ зэргэтэй хоёр коллектив — «Алтан Булаг» гэhэн дуу, хатарай ансамбль, «Аа-Ганга» гэhэн студентнэрэй театр — институдаймнай омогорхол болоно. Ансамблиин солистнүүдые — Баир Галсановые, Миннкур Бороншоновые, Елена Цыдыповые, Нина Латышоновые, мүн студентнэрэй театрай артистнүүдые — Артур Дондоковые, Баярма Будаевые, Гомбожап Дымбрыловые хүдөөгэй ажалшад хаанашье халуунаар угтадаг.

Мүнөө үедэ институдаймнай комсомолой ажабайдалда хүлгөөтэй хаhа — тоосоон ба hунгалта эхилхэнь. Хэдэн хүдэлмэринүүдэй дүнгүүдые согсолжо, hуралсалай шэнэ жэлдэ дэвшэлүүлэхэ социалис уялгануудые абажа байhан. Юундэб гэхэдэ, энэ hуралсалай жэл ехэ удха шанартай: Ленинскэ комсомолой XIX съездтэ рапорт дээрэ гарага табиха эрхэ олохын түлөө социалис мурысөөндэ институдаймнай студентнүүдэй бүхы группанууд хабаадана.

Е.-Н. ДОРЖИЕВ,
Буряадай худөө ажахын институдай ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

УНИЧЕВСКО ЗАВОДОЙ ТАМГАТАЙ

...ССР-эй Уничевско ма...ша бүтээлгын завод 20 ...ан жэл соо СССР-тэ про...циа эльгээнэ.

— Советскэ Союз манай ...скаваторнуудые олоор ху...дажа абадаг юм,— гэжэ ...женер Бедржих Гаек хөө...— Гансал үнгэрhэн та...н жэлдэ нэгэ кубометрhээ ... кубометр хүрэтэр хэм...эй шанагатай 159 гид...влическа экскаватор СССР-... эльгээгдэhэн байна. Ха...а бүхы дээрээ Советскэ ...юзай захилаар шанагатай ... гаран, роторно хо...од экскаватор бүтээгдээ. Социалис экономическа ха...лсаанай программатай со...дуулан хүдэлдэг Чехо...ловакиин предприятинуу...й тоодо Уничевско машина ...ээлгын завод ородог юм. ...энь үйлэдбэриие хүгжөөл...э шиндхэхы үүргэ дүүр...эг, 1959 ондо байгуулаг...даhан завод шанагатай орёо ...шэ экскаваторнуудые тү...үшээр бүтээдэг hэн. Томо ...илганууд дээрэ, нүүрhэ...й уурхайнуудта илангаяа ...эгтэй роторно гидравли...ска машинануудые мүнөө ...тээдэг болонхой. Миниин заводто ерэhэн ...эр ээлжээтэ бүлэг экска...торнуудые Советскэ Со...да, Болгарида, Польшодо ...лгээхые бэлдэжэ байгаа.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХУРДАН ТҮРГЭН ХҮГЖЭЛТЭ

Хүдөө ажахы болбол ВНР-...арадай ажахын эршэ...тэйгээр хүгжэжэ байhан hал...баринуудай нэгэниинь мүн. ...э табан жэлдэ hалбариин ...родукци гадаадада худал...дага 30 процентээр ургаха ...айна. Оронои бүхы үйлэд...бэриин дүрбэнэй нэгэ хуби ...гадаадада гаргагдадаг ...родукциин юрэнхы хэмжээ...н 22 процентнь хүдөө ...ажахыда ба эдеэ хоолой про...мышленностьда хүртэдэг юм. Энэ табан жэлдэ Венг...риин хүдөө ажахыда газар ...hайжаруулгада эгээл ехэ ...анхаарга зөөри гаргагдаа. Га...зарые аршалан хамгаалха ...комплексно хэмжээ ябуул...гануудые бэелүүлгэдэ 10 ...миллиард форинт капиталь...на hомололго зорюулагдаха. Ерэхэ 15 жэлдэ гурба ...хүү миллион гектар гэхэ ...али ороной хахалагдадаг ...газарай гурбанай хоёр ху...биие hайжаруулхаар хараа...лагдана.

РОБОДУУД — ШАДАБАРИТАД

«Наука, техникын шэнэ ...туйлалтануудые үргэнөөр ...нэбтэрүүлжэ, ажалай ашаг ...ые эрид дээшэлүүлхэ шу...хала»,— гэжэ Германиин ...Социалис нэгэдэмэл пар...тиин ЦК-гай Генеральна ...секретарь Э. Хонеккер пар...тиин Х съезд дээрэ тэмдэг...лэ hэн.

Энэ табан жэлдэ ГДР-тэ ...микроэлектронико үргэнөөр ...хүгжөөхэ, промышленна ро...ботуудые үйлэдбэрилжэ нэб...тэрүүлхэ хараа шэглэл бэе...лүүлэгдэнэ. Табан жэлэй дүү...рэтэр тэшэ республикын ...предприятинуудта 40 — 50 ...мянган промышленна робот ...хүдэлдэг болохоор хараалаг...дана.

Хүдөө ажахын ажалшад...ташье рободууд туhалха бай...на. Жэшээнь, хүдөө ажахын ...техникэ заhабарилгада ам...жалтатайгаар хабаадаhан ...агроробот мүнөө жэлэй «Аг...ро-81» гэжэ выставкэдэ ха...руулагдаhан байна. 1985 ...ондо ГДР-эй хүдөө ажахыда ...мянга гаран агроробот хү...дэлхэ юм.

КАЛИНИН. «Калининска угалзанууд» гэhэн тэмдэгтэй зүйлнүүдые хүн зон дуратайгаар худалдан абадаг. Үйлэдбэриин нэгэдэлэй предприяти эхэнэрнүүдэй, үхибүүдэй хубсаhа оёдог, оёhон зүйлнүүдээ угалзатуулан оёдог, кружевануудаар гоёдог. Нэгэдэлэй 30 гаран зүйл Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэй юм. «Калининска угалзанууд» гэhэн тэмдэгтэй 12,5 миллион түхэригэй продукци худалдаа наймаанай эмхинүүд энэ жэлдэ абаха байна. Табан жэлэй дүүрэтэр иимэ зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ 40 процент дээшэлхэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уран зураашa-модельер С. Б. Матвеева (зүүн гарhaa) хэблэгшэ Е. Л. Соколова хоёр нэгэдэлэй туршалгын лабораторидо зохёогдоhон шэнэ зурагуудые хаража байна.

ТАСС-ай фотохронико.

• ТАСС • АПН • ХИЛЫН СААНАhАА

США-гай ГАДААДЫН ПОЛИТИКЫЕ БУРУУШААЛГА

ПАРИЖ. Хани ёhоной албанай хэрэгээр эндэ ерээд байhан Индиин премьер-министр Индира Ганди хэдэн асуудалнуудаар США-гай президент Рейганэй бэелүүлдэг гадаадын политикые буруушаажа байhанаа мэдүүлбэ. «Зарим ушарта тэрэнэй бэелүүлдэг политикын хэдэ хэдэн асуудалые огто ойлгожо яданабди. Юрэдөөл, американ арадташье энээниие ойлгохонь хүшэр бэрхэтэй байгаа ёhотой», — гэжэ Индиин правительствые толгойлогшо «Вашингтоной политика тухай юун гэжэ hанана бта?» гэhэн асуудалда харюусахадаа мэдүүлээ.

Мүнөө үеын буу зэбсэгүүдые, тэрэ тоодо «Ф-16» түхэлэй истребительнүүд-бомбардировщигуудые Пакистанда худалдаха гэhэн США-гай шиидхэбэриие премьер-министр эрид буруушаан шүүмжэлhэн байна. «Эдэ буу зэбсэгүүд хэндэ зүрюу харшаар хэрэглэгдэхэ юм? Индидэ эсэргүүгээр гү?» — гэжэ И. Ганди асууба.

Афганистан болон Вьетнам тушаа асуудалнуудта баруунай оронуудай билдагууша хуурмагаар хандадаг байhыень тэрэ буруушаагаа, Кампучида Пол-Подой захиргаанай үүдхэhэн зэрлиг муухай ябуулгануудые hануулаа. Баруунай оронуудта эдэ бүгэдые буруушаагаагүй hэн. Бэеэ даahан байдалаа хамгаалхын түлөө тэмсэхэдэнь, эдэ оронуудай үсөөхэниинь лэ Вьетнамые дэмжэhэн байгаа гэжэ И. Ганди тэмдэглэбэ.

ЭЛИТЭ ЕХЭ ФИЛОСОФОЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

БЕРЛИН. Элитэ ехэ немец философ Георг Вильгельм Фридрих Гегелиин түрэhөөр 150 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Берлинэй Гумбольдтын нэрэмжэтэ университедэй ба ГДР-эй Наукануудай академиин эрдэмтэдэй суглаан эндэ болобо.

СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СЕПГ-гэй ЦК-гай секретарь К. Хагер элидхэл хэхэдээ, Гегелиин научна зохёолнуудта үндэр сэгнэлтэ үгэбэ. Тэрэнэй зохёолнууд марксизмын теоретическэ үндэhэ hууринуудай нэгэниинь болоhон байгаа.

Хөөрэлдөөнүүдые hэргээхэ уряа

ВАШИНГТОН. Стратегическэ буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха тухай американ-совет хөөрэлдөөнүүдые дары түргөөр hэргээхыень сенатор Г. Харт (Колорадо штадhaa демократ) США-гай захиргаание уряалба. Хиналтагүйгөөр ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалга сэхэ аюултай байна гэжэ тэрэ сенадта үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. Хөөрэлдөөнүүдые хойшолуулхадаа, национальна аюулгүй байдалаа бэхижүүлхэгүй байнабди. Иимэ хөөрэлдөөнүүдые эхилхэдээ, ямаршье хохидолдо орохогүйбди гэжэ сенатор хэлэбэ.

Г. Харт сенадай үзэмжэдэ тогтоол табяа. ОСВ-2 договорой дүримүүдые бэелүүлхыень, энэ договорые сенадай эсэслэн баталаагүй байгаашье hаань, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха хэрэгые нарииhаар сахихыень захиргааниие уряалба.

ИНДОНЕЗИИН ПРАВИТЕЛЬСТВЫН hАНАМЖА

ДЖАКАРТА. Сэрэгэй зэбсэгүүдые Хитадта үгэдэг болохо гэhэн Америкын захиргаанай шиидхэбэриие Индонези эрид буруушаана, —гэжэ тус ороной гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Кусумаатмаджа журналистнуудта мэдүүлээ. Хитадай армиие зэбсэглэхэ гэhэн Вашингтоной түсэбүүд Зүүн-Урда Азидахи амгалан байдалда аюул тохёолдуулhан ябуулга болоно. Индонезиин правительство ехээр hанаата болонхой, энээн тухай Сагаан байшанда хуулита ёhoop мэдээсэгдээ, — гэжэ гадаадын-политическэ албан зургаанай толгойлогшо хэлэбэ.

Американ-хитад сэрэгэй холбоо барисаае АСЕАН-ай гэшүүн-оронуудаар паншаалгаха гэhэн Рейганэй захиргаанай hэдэлгэнүүдтэ харюу болоно гээд нютагай политическэ ажал ябуулагшад М. Кусумаатмаджын мэдүүлгые сэгнэнэ. Энэ асуудалаар Индонезиин правительствын баримталдаг hанал бодолые гадаадын хэрэгүүдэй министр ороной парламент дээрэ, тэрэнэй гэшүүдэй асуудалнуудта харюусахадаа, найруулан тайлбарилба.

АНГЛИИНХИД ДАЙНДА ДУРАГҮЙ

ЛОНДОН. Буу зэбсэгүүдые бүри ехээр үрдилдэн түхеэрхэ, аюултай сэрэгэй бэлэдхэл хэхэ гэдэг американ мүнөөнэй захиргаанай хараа бодолые эрид буруушаанабди гэжэ англиинхид мэдүүлнэ. Лондондо хэблэгдэн гарадаг «Стрейт лефт» газетэ энээн тухай бэшэнэ. hаяхан Англиин ниислэлдэ болоhон, дайн сэрэгые буруушаагшадай ехэ жагсаалда 250 мянга шахуу хүн хабаадаа. Британиин олониогуудай улад зоной дайнда дурагүй байhые энэ жагсаал эли тодоор гэршэлэн харуулба. Тэдэнэр Баруун Европодо, тэрэ тоодо Великобританиин газар дайда дээрэ дундуур зайда хэрэглэгдэхэ американ ракетно-ядерна хэрэгсэлнүүдые тодхохоор хараалhан НАТО-гай түсэбүүдые буруушаана, бүри хүсэтэй «Трайдент» гэдэг ядерна шэнэ ракетэнүүдээр ороной уhан доорохи флодые hэльбэн зэбсэглэхэ гэжэ консерваторнуудай правительствын хараалhые буруушаана.

Амгалан тайбан байдалые шухалада тоолодог, дэлхэй дээрэхи шахардуу байдалай улам hүжэрөөгдэжэ байhанда үнэнhөө hанаата болодог бүхы хүнүүд США-гай захиргаанай ба тэрэнэй союзнигуудай дай жүрөөдэлгые буруушааhан тэмсэлээ бүри үргэн ехэ дэлисэтэйгээр дэлгэрүүлхэ ёhотой гэжэ «Стрейт лефт» тоосшолон тэмдэглэнэ.

АГРАРНА РЕФОРМО ТҮРГЭДХЭХЭ

ДЕЛИ. Индиин түсэблэлгын министр Ш. Б. Чаван штадуудай ахамад министрнүүдтэ бэшэг эльгээхэдээ, аграрна реформын удаанаар бэелүүлэгдэжэ байhанда анхаралыень хандуулба. Помещигүүдээр эзэмдэгдэhэн аад, ашаглагдадаггүй байhан 1,5 миллион гектар газарай 1 миллион гектарынь мүнөөдөө правительствын хиналтада оронхой. Тэрэнэй миил 700 мянган гектарынь газаргүй таряашадай дунда хубаарилагдаhан байна. Тиимэ газар хубаарилгын хэрэг түргэдхэхэ эрилтэ Ш. Б. Чаван засагай нютагай зургаануудай урда табиба.

Аграрна реформо тухай хуулиие бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ газар эзэмдэгшэ баяшуулай үсэд эсэргүүсэлтэ hаад гойбо татана. Элирүүлэгдэhэн үлүү газар тухай хуули дүрим дабахын тула али бүхы аргануудые хэрэглэнэ. Мүнөө байhан гуримай ёhoop, үлүү газарые штадуудта хэдэн шатаар hубаруулан абаха ёhотой юм. Тэрэниие бэелүүлгэр хэдэн жэл үнгэрхэ болоно. Газар эзэмдэгшэд энэ үе соо үлүү газараа ондоо хүнүүдэй нэрэдэ оруулан бэшүүлжэ үрдихэ, тиигээд тэрэнь, үнэндөө, хуушан эзэдэй мэдэлдэ үлэхэ байна.

Тэрээнhээ гадна үлүү газар тухай олон хэрэгүүд сүүдэй элдэб зургаануудые дамжаhaap удаан hаатана. Иимэ ушар ороной правительствые hанаата болгоно.

ВИА-гай МЭДҮҮЛГЭ

ХАНОЙ. Ноябриин 9-дэ Вьетнамай сэрэгүүд Таиландын газар дайда уруу нэгэ километртэ гүнзэгырэн ороо гэhэн Таиландын «Бангкок пост» газетын мэдээсэлые Вьетнамай информационно агентство буруушаагаа. Таиландын бэеэ даahан байдалые, газар дайдынь бүрин бүтэн байлгые хүндэлхэ гээшэ Вьетнамай залан сэхэ политика болоно гэжэ ВИА-гай мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

ҮРГЭНӨӨР hАЙШААН ДЭМЖЭНЭ

Баруун Германиин «Шпигель» гэжэ журналда Л. И. Брежневэй үгэhэн харюунууд үдэр ерэхэ бүри улам үргэнөөр hайшаан дэмжэгдэжэ байна. Энээн тухай мэдээсэлнүүд Прага ба Софиhaa, Нью-Йорк ба Канберрэhээ, Лондон ба Делиhээ, Бонн ба Аддис-Абебэhээ, Мехико ба Парижhaa абтана. Дэлхэйн бусад олон ниислэлнүүдые оруулалсан, энэ список үргэлжэлүүлхэдэ болоно. Эдэ бүгэдэ хадаа тус журналай асуудалнуудта совет хүтэлбэрилэгшын үгэhэн харюунуудай хэды ехээр hайшаан дэмжэгдэжэ байhанай эли тодо гэршэ мүн.

Советскэ Союзай тон шухала энэ документын иимэ ехэ hонирхолтойгоор угтагдажа байhаниинь яаха аргагүй зүб (эгээл иимэ сэгнэлтэ дэлхэйн олониитэ Л. И. Брежневэй харюунуудта үгэнэ гээшэ). Бүхы дэлхэйе, бүхы хүн түрэлтэниие хүлгүүлжэ байhан эгээл онсо шухала асуудалнуудаар СССР-эй хараа бодолые Л. И. Брежнев айхабтар тодорхойгоор, зүбөөр тайлбарилжа үгөө. Нэн түрүүн манай дэлхэйн арадуудта бата бэхи эб найрамдал ба найдамтай аюулгүй байдал хангаха асуудалнуудай талаар тайлбари үгтэбэ гээшэ.

Политическэ ба ниитын ажал ябуулагшадай хэлэhэн үгэ дотор, политическэ байдал шэнжэлэгшэдэй хэhэн тайлбаринууд дотор хамагай түрүүн уласхоорондын харилсаануудтахи мүнөөнэй аюултай шахардуу шанга байдалые усадхалгада, ядерна дайнай аюулые хэтэ мүнхэдэнь зайсуулгада зорюулагдаhан сэхэ, найдамтай арга зам нээжэ байhан Советскэ Союзай дурадхалнууд болон эдэбхи үүсхэлнүүдтэ онсо анхарал хандуулагдана. Баруун Германиин ниитын элитэ ажал ябуулагша отставкада гараhан генерал-майор Г. Бастиан «Л. И. Брежневэй үгэhэн харюунууд дотор хэлэгдэhэн бодомжонууд болон дурадхалнууд айхабтар шухала удха шанартай» гэжэ онсолон тэмдэглээ. «Дэлхэй дээрэхи байдалай хүгжэлтын дабшасые зүб мүрөөр сэгнэдэг хүн бүхэн ядерна дайнай аюулые зайсуулхын тула Советскэ Союз ба мүн Л. И. Брежнев өөрөө хэрэгтэй хамаг бүхы юумэ хүү хэнэ гэжэ мэдэрэнгүй байха аргагүй» гээд Австриин «Арбайтерцайтунг» газетэ бэшэнэ.

Харюунууд дотор буу зэбсэг ехээр бүтээн гаргаха ябадалые хизаарлаха, тэрэниие хуряан абаха хэрэгтэ зорюулагдаhан хэмжээ ябуулгануудай программые бүхы гүрэнүүд бүтэмжэтэй дээрэ тоолоhо абаха гэжэ hанахаар бэшэ. Бодото баримтануудые эшэхэ нюургүйгөөр хубилган, «совет сэрэтэй аюул» гэдэг худал хуурмаг идхалга дэлгэн, Вашингтон амгалан байдалда зорюулагдаhан совет эдэбхи үүсхэлнүүдтэ hаад түбэг тохёолдуулха гэhэн харата ябуулгаяа үргэлжэлүүлhэн зандаа. Өөрынгөө харата муухай, ээрхэг түримхэй түсэбүүдые, тодорхойлон хэлэбэл, дунда зэргын зайда табигдаха американ шэнэ ракетэнүүдые Советскэ Союз тээшэ шэглүүлэн, Баруун Европодо тараан тодхохо түсэбүүдээ халхалхын тула тэрээндэ тиимэ идхалга хэхэ хэрэгтэй болоно ха юм. Өөhэдынгөө газар дайдые ядерна сохилтоhoo зайсуулха зорилгоор Холбоото Штадууд Европын оронуудтай тохёолдожо боломо ядерна хёморооe үүдхэхэ хүсэлтэй. Президент Р. Рейганэй, гүрэнэй секретарь А. Хейг болон американ бусад хүтэлбэрилэгшэдэй hүүлэй үдэрнүүдтэ хэлэhэн үгэ дотор энээн тушаа дурдагдаhан байна.

Москвагай эб найрамдалай политика хэлбэришэгүйгөөр баримталдаг, Вашингтоной ээрхэг түримхэй политикатай байhаниие дэлхэйн арадууд үшөө дахин обёорон хаража байна. Л. И. Брежневэй үгэhэн харюунууд тушаа дэлхэйн элдэб заха хизаарнуудhaa ерэжэл байhан мэдээсэлнүүд үшөө юу харуулнаб гэхэдэ, манай дэлхэйн бүхы хүн зоной диилэнхи олонойнь КПСС-эй, Совет гүрэнэй ажал ябуулгада үндэр сэгнэлтэ үгэжэ байhыень, совет хүтэлбэрилэгшын үгэ хадаа бүгэдэ ниитын эб найрамдалые аршалан хамгаалхаар СССР-эй хүсэл эрмэлзэлэй үшөө нэгэ гэршэ байhыень элирхэйлнэ.

БУУ ЗЭБСЭГЭЭР ЗАНАЛТА

Кубада эсэргүү аюул ехэтэй шэнэ гэмтэ ябуулга Вашингтон хэжэ эхилбэ. Энэ удаа США-гай правительствын Кубада эсэргүү ямар нэгэ «хэhээлтын акцинууд» тухай хөөрэлдөөн болоо.

Америкын захиргаанай ээрхэг түримхэй түсэбүүд тухай тэдэниие зохёолгодо үндэр тушаалтадай хабаадаhан тушаа «Нью-Йорк таймс» газетэ түрүүлэн мэдээсэбэ. Тодорхойлон хэлэбэл, Холбоото Штадуудай гүрэнэй секретарь А. Хейг сэрэгэй хүсөөр добтолго хэрэглэхэ хүрэтэр Кубада эсэргүү түсэбэй хэдэн зүйлнүүдые хаража үзэхыень Пентагондо дурадхаба гээд тус газетэ ноябриин 5-най номерто бэшэhэн байха юм. Тэрэ тоодо Кубада блокада хэхэ, Америкын агаарай сэрэгэй хүсэнүүдые «харуулха», Кубын эрье шадар далайн-сэрэгэй ехэ маневр үнгэргэхэ гэhэн дурадхалнууд оруулагдаhан байна. Тиихэдэ США-гай нүлөөн доро байдаг Латиин Америкын хэдэ хэдэн оронуудай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хабаадалгатайгаар Кубада сэхэ добтолон ороходо тухайшье хөөрэлдөөн болоо. Хойто үдэрынь А. Хейг дурсагдагша газетын корреспонденттэй уулзажа, табигдаhан асуудалнуудтань харюусахадаа, тэрэл хэлсээшэеэ нэгэ бага далдалhан янзатайгаар тайлбари хэhэн байна.

Эдэ бүгэдын миин юрэ хэгдэжэ байhан хэрэг бэшэ байhаниие США-гай правительствын бодото дээрэнь бэелүүлжэ байhан зарим хэмжээ ябуулганууд гэршэлэн харуулна. Кубын эрьедэ дүтэ — Карибска далайда далайн-сэрэгэй түйлдай ехэ маневр эхилэнхэй. Тэрээндэ американ сэрэгэй 40 корабль, тэрэ тоодо «Кеннеди» ба «Эйзенхауэр» гэжэ авианосецууд, Америкын агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй 200 самолёт хабаадана. Пуэрто-рикын Вьекес гэжэ арал дээрэ десантнууд буулгагдахаар түсэблэгдэнхэй. hэргэг байхые hануулhан үшөө нэгэ баримта гэхэдэ, Вашингтондо дүтэ шадар Америкын оронуудай зэбсэгтэ хүсэнүүдые командалагшадай нюуса зүблөөн үнгэргэгдэжэ байна. Пентагоновецуудтай хамта Чилиин сэрэгэй-зонхилхы журамай, Парагвайн, Гаитиин, Гондурасай, Сальвадорой ба Вашингтоной дахуул бусад оронуудай армиин үндэр тушаалтад тус зүблөөндэ хабаадана. «Нуэва Никарагуа» агентствын мэдээсэhэнэй ёhoop, энэ зүблөөн дээрэ Рио-де-Жанейрэдэ абтаhан «договорые» Куба тушаа хэрэглэхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэнэ. Үшөө «хүйтэн дайнай» жэлнүүдэй үедэ США-гай баалалтаар Латиин Америкын оронуудта абхуулhан энэ договор хадаа «Американ гүрэнүүдэй хүсэнүүд» гэhэн туг доро эндэхи регионой ямаршье орондо өөhэдынгөө сэрэгүүдые эльгээхэ эрхэ Холбоото Штадуудта олгоно.

Дэлхэйн нэгэдэлэй бүгэдэ ниитын хүндэдэ хүртэhэн Куба орондо эсэргүүгээр зэбсэгтэ хүсөөр добтолон ороходо ябадалда бэлдэлгэ тухай хөөрэлдөөнэй тэндэ боложо байhанда ямаршье маргалта байхагүй. Сальвадорой хэрэгүүдтэ Кубын «хамааралга» гэhэн хуурмаг hанаашалгаар США энэ харата муухай ябуулгадаа бэлдэжэ байна. Бүгэдэндэ мэдээжэ болоhоной ёhoop, США-гай энэ харата hанаашалгань Кубын республикын правительствоар, мүн тэрэшэлэн Сальвадорой арадай патриотическа хүсэнүүдэй хүтэлбэреэр эрид шууд буруушаагдаhан гээшэ.

Кубые айлгаха зорилгоор буу зэбсэгээрээ заналта хэгшэд энэ ороной социалис хани нүхэсэлэй гэшүүн байhаниинь hанаха ёhотой. Балмад бүдүүлиг, харата хэрэг үүдхэхэ дуратайшуул бэелүүлжэ байhан хараа бодолойнгоо ямар аюулта хойшолонтой байhаниие ойлгохо зэргэтэй.

ШАХАРДУУ БАЙДАЛЫЕ УЛАМ ДОРОЙТУУЛНА

США-гай империалистнууд Дүтын Зүүн зүгтэ милитарис ябуулгануудые улам үргэдхэжэ байна. Тэндэ США-гай, Египедэй, Оманай, Суданай ба Сомалиин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хабаадалгатай сэрэгэй маневр эхилэнхэй. «Брайт стар» гэжэ нэрлэгдэhэн энэ маневрто США-гай таба мянган сэрэгшэд хабаадана. Сэрэгэй ехэ техникэ, тэрэ тоодо «М-60» түхэлэй танкнууд, 155 миллиметрэй гаубицанууд Египет асарагдаhан байна. Араб оронуудые айлгаха зорилготойгоор Пентагон дурсагдаhан маневрто «В-52» түхэлэй стратегическэ бомбардировщигууд хабаадаха гэжэ соносхобо. Американ Хойто-Дакота гэжэ штадтахи бааза дээрэhээ ниидхүүлэгдэhэн тэдэ самолёдуудынь Ливиин хилэ зүбшуулан hуралсалай программаар бомбодолго хээд, Египедэй газар дээрэ hуунгүйгөөр, өөhэдынгөө баазада бусаха юм ха. Милитарис энэ «зүжэгэй» сценарияар хараалагдаhан бусад операцинууд Ливиин хилэдэ дүтэ шадар үнгэргэгдэхэ болоно. США-гай хэжэ байhан эдэ бүхы ябуулгануудые араб оронуудта бэеэ даанхай гүрэн байhан Ливиин дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралгада бэлдэлгэ гэжэ сэгнэнэ.

Энэ маневрто Израилиин хабаадаагүйшье hаань, Тель-Авивай бэелүүлжэ байhан харата ябуулганууд дээрэhээ харахада, энэ региондохи байдалые улам шахардуу шанга болгохо талаар океанай саадахи үмөөрэгшэдhөө ходо зүбшэл заабари абажал байhаар. Ноябриин 9-дэ Израилиин хэдэн самолёдууд Саудовска Аравиин агаарай дайдада булимтаран ороод, тэндэхи истребительнүүдээр намнуулан арилаа. Тагнуул хэдэг Авакс гэжэ системэтэй американ дүрбэн самолёт Саудовска Аравида бии аад, энэ оной июнь hарада Израилиин авиациин Багдадай ядерна шэнжэлгын түбые бомбодолон дансан харша ябуулгые зорюута элирхэйлээгүй байhан. Израилиин самолёдуудай Саудовска Аравиин агаарай дайдада хэдэн жэлэй туршада булимтаран орожол байhан ушар элирүүлэгдээ. Эр-Риядын зүгhөө туhаламжа үзүүлхэ эрилтын хэды хэгдэжэ байбашье, Вашингтондо Дүтын Зүүн зүгтэхи союзник — Тель-Авивые буруушааhан нэгэшье үгэ хэлэгдээгүй, миил «бэеэ бариха хэрэгтэй» гэhэн уряагаар хамаг хэрэг хизаарлагдаhан гээшэ.

Дүтын Зүүн зүгтэ США-гай эдэбхи үүсхэлээр тохёолдуулагдажа байhан шахардуу шанга байдал араб оронуудай ниислэлнүүдтэ эрид шууд буруушаагдана. Америкэдэ эсэргүү демонстраци Ливиин ниислэл Триполидо, араб бусад оронуудта митингнүүд үнгэргэгдэнэ. США-гай политикые араб олониитын буруушаажа байhан тухай хэблэлдэ үргэнөөр бэшэгдэнэ. Бейрутда хэблэгдэдэг «Ан-нида» газетэ «мүнөө үнгэргэгдэжэ байhан «Брайт стар» маневрые Дүтын Зүүн зүгэй ба Хойто-Африкын оронуудта хэлбэришэгүй зонхилолго тогтоохо американ түсэбэй бодото бэелэл мүн» гэжэ сэгнэлтэ үгэнэ.

А. ШАЛЬНОВ,
Н. СЕТУНСКИЙ,
Г. КУВАЛЬДИН.
(ТАСС).

ДАНИИН ПРАВИТЕЛЬСТВО ТУШААЛhАА БУУБА

КОПЕНГАГЕН. Миниин хүтэлбэрилдэг нэгэ партиhaa бүридэhэн правительство тушаалhaa буужа, парламентын hунгалта болзорhoo урид, декабриин 8-да үнгэргэгдэхэ юм гэжэ, Даниин премьер-министр А. Йоргенсен соносхобо. Орон доторхи экономическа ба финансын орёо асуудалнуудые шиидхэхэ харгы замууд тушаа Даниин хүтэлбэрилхы социал-демократическа партиин ба фолькетингдэ (парламентда) правительствые дэмжэдэг бусад партинуудай хоорондо орёо арсалдаа хёмороонуудай гараhанhaa уламжалан, правительство тушаалhaa бууха баатай болоо. Мүнгэн hангай хубилалта хэхэ тухай асуудалаар парламентда дуугаа үгэлгын дүнгүүдээр депутадуудай олонхи правительствын программые буруушаагаа гэхэ гү, али А. Йоргенсеной кабинедтэ этигэл найдабаригүй байhанаа мэдүүлээ.

Урда тээнь социал-демократическа правительствын экономическа доройтон уналгые зайсуулха талаар бэелүүлhэн хэмжээ ябуулганууд мүртэй үрэ дүнгүүдые үгэбэгүй.

ДЕКАБРИСТНУУДАЙ ДУРАСХААЛДА

Номгон урасхалаа Байгал далай тээшэ заладаг Баргажан голой нэгэ годирхойн хойто захада оршодог хүнэй духа шэнги малаан үндэр добуунай эрье дээрэ урдуураа олон сонхонуудтай хоёр дабхар байшан һая болотор байдаг һэн. Энэ хадаа декабрист В. К. Кюхельбекерэй гэр байһан. Хэдэн жэлэй саана энэ гэрэй һуурида республикын Уран зураашадай холбооной шиидхэбэреэр декабристнууд аха дүүнэр Вильгельм ба Михаил Кюхельбекернүүдтэ зорюулагдаһан дурасхаалай самбар бодхоогдоһон

Һая эндэ Баргажанай дунда һургуулиин 8-дахи классуудай һурагшад литературын үдэшэ үнгэргэбэ. Декабристнуудай дурасхаалда зорюулагдаһан үдэшэдэ һайн бэлэдхэл ябуулагдаа. Һурагшад материалнуудые суглуулһан, шүлэгүүдые сээжэлдэһэн, харуулан ойлгуулгын зүйлнүүдые уран гоёор хэһэн юм.

Багша В. Я. Токарева декабристнуудай буһалгаанай түүхэтэ удха шанар тухай, тэрэнэй Россида революционно хүдэлөөнэй түрүүшын шата болоһон тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө.

Һүүлээрнь декабристнууд Рылеев, Раевский, Кюхельбекер гэгшэдэй шүлэгүүдые һурагшад сээжээр уншаа. Һуралсалай талаар директорэй орлогшо Т. Я. Карташовагай, Н. Некрасовай «Ород эхэнэрнүүд» гэһэн поэмэһээ хэһэг уншахада, суглараг шад амяа даран, сэдьхэлээ хүдэлгэн шагнаа.

Түгэсхэлдэнь поэт Михаил Шихановай декабристнуудай дурасхаалда зорюулжа бэшэһэн шүлэгүүд зэдэлээ.

Түрэл оронойнмай түүхын хүгжэлтэдэ хубитаяа оруулһан габьяата хүнүүдэй ажал хэрэгүүдтэ зүб сэгнэлтэ үгэжэ, түүхын хуудаһануудһаа һургаал абажа, шэнэ үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ иимэ хэмжээ ябуулганууд нүлөөтэй гээшэ ааб даа. Тиимэһээ багшанарай үүсхэлые магтамаар байна.

Н. ТОРОМОВ.

ҮНЭН зүрхэнһөө

Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай баригдажа эхилхэдэ, партиина ячейкын бүридэлдэ оройдоол 7 хүн ородог һэн. Прокопий Михайлович Кунгурцев наһан соогоо эндэ хүдэлхэ зуураа, үйлэдбэриин хүгжэлтэдэ нилээд хубитаяа оруулаа, коммунистын найдамтай үгэдэ, хэрэгтэ үнэн сэхэ ябаа.

П. М. Кунгурцев Байгал шадархи нютагуудта Совет засаг тогтоолгодо эдэбхитэй хабаадалсаһан юм. Гартаа буу барижа, сагаантаниие хюдалсаа, партизанска хүдэлөөндэ эрэлхэг зоригтой тэмсэлшэн байһанаа гэршэлээ бэлэй.

Прокопий Михайлович комбинадай мал үүсэлдэг цехэй түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэн һэн. Залуушье байхадаа, үетэн нүхэдэйнгөө дунда, удаань он жэлнүүдэй ошоһон хойно, эдир үетэнэй дунда хүмүүжүүлгын, ойлгуулалмжын хүдэлмэри ябуулдаг бэлэй. Илангаяа граждан дайнай үйлэ ушарнууд тухай хөөрэхэ дуратай һэн.

Мүнөө үедэ П. М. Кунгурцев наһанайнгаа амаралтада байбашье, түрэл коллективтээ харилсаа холбоогоо таһалаагүй юм. 82 наһанай дабаанай хэды үндэршье һаань, үнинэй коммунист түрүү жагсаалһаа гараагүй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ эдэбхитэй хабаадалсаһаар.

Комбинадай хүдэлмэришэд 50 жэл партиин гэшүүн ябаһан П. М. Кунгурцевые үнэн зүрхэнһөө амаршалба.

Л. СИНЕГРИБОВ.

ПИОНЕРНҮҮДТЭ АЙЛШАЛБА

Яруунын районой Нарһатын дунда һургуулида нютагайнгаа һонин намтартай хүнүүдтэй уулзалганууд заншалта болонхой. Һаяхан энэ һургуулида ээлжээтэ уулзалга болобо. Энэ удаа пионернүүдтэ дайнай болон милициин ветеран Г-Д. Б. Цыренов, дайнай болон ажалай ветеран Д. Г. Гармаев гэгшэд айлшалба.

Һурагшад ветерануудай дайшалхы зам, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай байлдаанууд тухай хөөрөөень ехэтэ һонирхон шагнаба.

Манай корр.

ЮРЫН МЭРГЭЖЭЛТЭЙ ХҮН

АМТАТАЙ УНДА БЭЛДЭДЭГ ЮМ

Зундаа Хяагта хотын үйлсэ, гудамжануудта һэрюун ундан — квас элбэгээр худалдагдадаг. Халуунай сагта ундаа харяахада тон лэ таарамжатай, амта шэмынгээ талаар найшаалтаил ундан гэжэ хүн зоной дунда мэдээжэ болоһоор үнинэй бшуу. Хяагтын пивын заводто хүдэлдэг В. А. Смородникова квас бэлдэхэ талаар ёһотойл мэргэжэлтэн.

— Ажалай ветеран Вера Афанасьевна коллектив соогоо хүндэтэй хүн. Өөрынгөө ажалые сүм шудаланхай. Квас бэлдэдэг цех соо гансаархана хүдэлмэрилдэг. Түсэбөө үлүүлэн дүүргэдэг, — гэжэ В. А. Смородниковатай суг хүдэлдэг нүхэдынь хэлээ бэлэй.

Үнинэй хүдэлмэрилэгшэ даалгагдаһан уялгануудаа сүм дүүргэдэг, ажалдаа һонирхол ехэтэйгээр хандадаг. Ажал тухайгаа хөөрэхэдэнь нюдэндэнь урма баярай ошохон гэрэлтэнэ. Квас бэлдэхэ талаар онсо үлүү нюусануудшье үгы, харин амтатай унда бэлдэхын тула үнэн зүрхэнһөө оролдохо, анхаралтай, нарин хёрхо байха хэрэгтэй юм.

Вера Афанасьевна наһан соогоо ямар ажал хээгүйб даа. Дайнай үеһөө эхилээд лэ үбһэ сабшаха, овоо харууһалха, түлеэ залһа бэлдэхэ хүдэлмэри хэлсэдэг һэн. Наһаар бишыхан байбашье, юумэ хэхэдээ нилээд шадалтай, онсобшо шадабаритай байһанаа харуулжа, үбгэд, хүгшэдэн магтаалда хүртэдэг һэн. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда мордоһон эсэгэнь баатарай үхэлөөр унаһан юм. Ленинградска областиин Таракановска тосхондо дүтэхэнэ хүдөөлүүлэгдээ гэһэн мэдээсэлэй ерэхэдэ, бишыхан Вера эжытэеэ суг нилээд лэ үйһэ гашуудалда абтаа һэн. Теэд хүшэр хүндэ байдалда ороошье һаа, эдирхэн басаган урма зоригоо алдаагүй, үшөөл оролдосотойгоор ажаллажа ябаа. Дайнай һүүлээр Хяагтын мяханай комбинадта хүдэлөө. 1953 онһоо пивын заводто ажаллана. Мүнөө үедэ коллективэй эгээл хүндэтэй гэшүүн болоһониинь гайхамаар аал?

Хүн бүхэнэй ажабайдалда дурасхаал боломоор нэгэ һайхан үдэр тудалдадаг. Вера Афанасьевна партиина билет гартаа абаһан үдэрөө хэзээдэшье мартадаггүй. Юрын хүдэлмэришэн партиин зэргэдэ жагсахадаа, бүришье урагшатайгаар ажаллажа, нүхэдэйнгөө найдал харюулха шадалтай байһанаа гэршэлээ һэн. Коммунист Смородникова хэёр жэл удаа дараалан «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаһан юм.

Залуушуулые һурган хүмүүжүүлэгшын, ажалдаа эрхимлэгшын үсөөүе «Ажалдаа шалгарһанай түлөө», «Шэн габьяата ажалай түлөө. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ» гэһэн медальнууд шэмэглэдэг. Хэдэн жэл удаа дараалан тэрэ арадай хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшын орлогшын тушаалда һунгагдадаг, нийтын зөөри химгадан гамнаха, арьбалха, хэрэгтэ хубитаяа оруулдаг, оруулжа байһаар.

Е. АЛЕКСАНДРОВ.

Совет арад болон дэлхэй түбиин түрүү үзэл бодолтой бүхы хүнүүд Агуу ехэ Октябриин социалис революциин 64 жэлэй ойе тэмдэглэбэ гээшэ. Энээнтэй дашарамдуулан, республикымнай киногеатрнуудта фестивальнууд, кино-үдэшэнүүд, үйлэдбэриин, дайнай болон ажалай ветерануудтай заншалта уулзалганууд боложо үргэлжэлһөөр.

АГУУЕХЭ ОЙТОЙ ДАШАРАМДУУЛА

Тиихэдэ совет милициин үдэрэй дашарамдуулагдан, дотоодын хэрэгүүдэй органуудай ажал ябуулга тухай баримтата ба научна фильмүүд олоор харуулагдана.

Совет кинематографида мэдээжэ болоһон Владимир Басов, Владимир Шамшурин, Георгий Николенко, Игорь Добролюбов, Александр Файнберг, Раймондас Вабалас гэгшэд харагшадта шэнэ бүтээлнүүдээ дурадхана.

Ноябриин репертуарай фильмүүдэй дунда **«Факты минувшего дня»** гэжэ хоёр серитэй фильм ороно. Хүдэлмэришэн анги, үйлэдбэриин хүтэлбэрилэгшэд тухай, научно-техническэ хубилалтын бодото дээрээ хайшан гэжэ бэелүүлэгдэжэ байһан тухай тус фильм хөөрэнэ. СССР-эй арадай артист Михаил Ульянов фильмын гол ролие гүйсэдхэнэ. «А зори здесь тихие» гэжэ фильмдэ старшина Васковай рольдо наадажа, мэдээжэ болоһон актер Андрей Мартынов эндэ ахамад инженерэй роль гүйсэдхөө. Александр Абдулов, Людмила Чурсина, Владислав Стржельчик, Валентина Теличкина, Леонид Куравлев болон бусад тус фильмдэ хабаадана.

А. Алов В. Наумов хоёрой найруулан табиһан **«Тегеран-43»** гэжэ фильм энэ һара соо үшөөл табигдажа байна.

Режиссер Вл. Шамшурин социальна асуудалнуудта зорюулһан хэдэн фильмүүдые табиһан гээшэ. Тэдэнь бултадаа халуунаар угтагдаа бэлэй. Энэ удаа Шамшурин **«Тайна записной книжки»** гэжэ детектив дурадхана. Гол рольдонь мэдээжэ артист Николай Пеньков наадана.

Совет засагай түлөө тэмсэһэн түрүүшын комсомолшуудта Николай Островскиин романаар табигдаһан **«Рожденные бурей»** гэжэ кино зорюулагданхай. И. Смоктуновский, Е. Евстигнеев, Е. Васильева болон бусад тэндэ наадана.

Белорус арадай хүбүүн, коммунист Василий Захарович Корж болон арад зоной жаргалай түлөө тэмсэлэй түрүү зэргэдэ ябаһан хүнүүд тухай белорус кинематографистнуудай **«Третьего не дано»** гэжэ фильм хөөрэнэ. Советскэ Союзай Герой В. З. Коржын дайнай һүүлээрхи хатуу шэрүүн жэлнүүдтэ һандарһан колхозые хүтэлбэрилжэ байһан тухай бодото баримтанууд фильмын үндэһэ һууринь болонхой. Тэрэ бүхы наһаяа, ажабайдалаа арад зондоо зорюулаа юм. БССР-эй габьяата артист Валентин Белохвостик коммунистын үнэншэмэ зүб образ гаргажа шадаһан байна.

Манай үеын хүн тухай, тэрэнэй оюун бодол, арюун сэдьхэл, зүрхэн тухай **«Нежданный друг»** гэжэ ... харуулна.

Мүнөө үеын эрдэм ... да алба хэжэ байһан ... тухай **«Встречи с 9 ...»** фильм хөөрэнэ.

Ажабайдалай оршон ... руушынгээ алхамуудые ... эхилһэн үхибүүн **«Пр... ник и адвокат»** гэжэ ... дотор харуулагдана.

Барлагһаа Узбегэй ... эй Верховно Соведэй ... зидиумэй Түрүүлэгшэ ... тороо ургаһан Юлдаш ... бабаевай толотомо ажа... лай намтар тухай **«Бо... короткая жизнь»** гэжэ ... фильм харуулна.

Одессын киностуди ... **ный разговор»** гэжэ ... фильм дурадхана, ... ран, уялга, эрэшүүлэй ... той хани барисаан ... «Киргизфильм» ст... **«Мужчины без жен...»** гэжэ фильм дотор зу... дана.

Харин оронуудай ... сернуудай найруулан ... һан **«Приключения ... Майкла», «Мартин и ... ник»** гэжэ фильмүүд ... шүүлэй анхаралда та... на. Ехэшүүлэй һонорто... сикын **«Избранник В... го Духа»**, США-гай **«... ский синдром»** гэжэ ... мүүд дурадхагдана.

Т. НИКУЛИ...
кинопрока...
ахамад редак...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Ф... **минувшего дня»** фи... хэһэг.

ЭДИРШҮҮЛЭЙ МҮРЫСӨӨН

Һурагшадай дунда даамаар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Улаан-Үдын Железнодорожно районой А. П. Гайдарай нэрэмжэтэ Пионернүүдэй байшан соо болобо. 60 хүбүүд, басагад энээндэ хабаадажа, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлһэн байгаа.

43-дахи һургуулиин 7-дохи классай һурагша Юра Малин һубэлгэн бэрхээр наадажа, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө. Энэл һургуулиин 8-дахи классай һурагша Слава Покацкий — хоёрдохи, хоёрдохи һургуулиин 8-дахи классай һурагша Толя Останин гурбадахи һууринуудые эзэлбэ.

43-дахи һургуулиин 8-дахи классай һурагша Наташа Болсохоева басагадай дундаһаа шалгарба. 2-дохи интернат һургуулиин түлөөлэгшэ Нелля Гармаева, 3-дахи һургуулиин һурагша Светлана Зимина гэгшэд шангай һууринуудта гараһан байха юм.

Хүдөөгэй һургуулинуудай һурагшад сооһоо Кабанскын районой Шергинскэ һургуулиин һурагша Слава Моисонов, Хэжэнгэһээ Баярма Дашицыренова гэгшэд илалта туйлаа. Республикымнай хото, хүдөөгэй һурагшадай дунда спортын энэ зүйлэй һүүлэй үедэ үргэнөөр хүгжөөгдэжэ байһыень энэ мүрысөөн элирхэйлэн харуулба.

* * *

Республикын Гэгээрэлэй министерствын шанда хүртэхын түлөө эдиршүүлэй дунда классическа барилдаагаар Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн 17-дохи һургуулиин спортзал соо болобо. Спортын бүлгэмүүдэй, хүүгэдэй спортын һургуулинуудай 60 гаран һурагшад мүрысөө.

Хүүгэдэй спортын 7-дохи һургуулиин, мүн 17-дохи, 32-дохи, 37-дохи һургуулинуудай эдир барилдаашад илангаяа һайн һорилго бэлэдхэлтэй байжа, республикын чемпионууд болобо.

А. БУДАЕВА,
республиканска хүүгэдэй спортын һургуулиин инструктор. СССР-эй спортын мастер.

ТОБШОХОНООР

△ «Труд» бүлгэмэй шатаршадай дунда өөһэд хоорондоо түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн боложо дүүрэбэ. Мүрысөөндэ хамтадаа 16 шатаршан хабаадаһан юм.

Прибор бүтээлгын нэгэдэлэй түлөөлэгшэ Максимов бусад шатаршадта орходоо бэлэдхэл һайнтай, шадамар бэрхээр наададаг байба. Тэрэ дүн хамта зургаан очкотой болоходоо, «Труд» бүлгэмэй чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. «Бурятферммаш», шэлэй заводуудай түлөөлэгшэд Г. Николаев, А. Гаврилов гэгшэд тус тустаа табан очкотойгоор, удаадахи һууринуудые эзэлбэ.

△ Һурагшадай спартакиадын чемпион, мастерта кандидат Сергей Даниев, «Труд» бүлгэмэй Түбэй соведэй мүнгэн медальда хүртэһэн Сосл Бабуев гэгшэд эдэ үдэрнүүдтэ һуралсал һорилго гаража дүүргэбэ.

С. ЦЫМПИЛОВ.

Спорт

НҮХЭР ЁҺОНОЙ УУЛЗАЛГА

Монголой Арадай Республикын болон Буряадай АССР-эй спортсменүүдэй хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон жэлһээ жэлдэ үргэдэжэ байна. Һүүлэй жэлнүүдтэ спортын элдэб зүйлнүүдээр, тусхайлбал хүнгэн атлетикээр, футболоор, дүрэ булялдалгын барилдаагаар, боксоор, һур харбалгаар, самбо барилдаагаар, велосипедээр урилдалгаар, авиамодельнэ спортоор нүхэд ёһоной мүрысөөнүүд үнгэргэгдэжэ, аха дүү хоёр оронной спортсменүүд нэгэ нэгэндээ айлшалжа, хаба шадалаа үзэлсэһэн, мэргэжэл шадабаряа туршалсаһан байха юм. Иимэ уулзалганууд эдэнэй хоорондохи хани харилсаае улам бэхижүүлнэ.

МНР-эй «Хүдэлмэр» болон Буряадай «Труд» бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэд нэгэ нэгэндээ хододо айлшалалсажа байдаг. Энэ удаада «Хүдэлмэр» бүлгэмэй арһан бээлэйн шадабаритад манайда айлшаар бууба.

Монголой «Хүдэлмэр» бүлгэмэй ба манай республикын спортсменүүдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ һургуулиин командануудай дунда боксоор уласхоорондын нүхэд ёһоной мүрысөөн Улаан-Үдын түмэр замай техникумэй спортзал соо үнгэргэгдөө.

Эгээл хүнгэн шэгнүүрэй боксернууд С. Ганбаатар В. Пинтаев хоёр түрүүлэн рингдэ гаража тулалдаа. Монголой боксер һаял 19-тэй болоожо ябаашье һаа, мэргэжэл шадабаритай, гоё һайхан арга дүрэтэй байһанаа харуулаа. Тэрэ залуушуулай дундаһаа МНР-эй чемпион юм. Гадна 1980 ондо «Байгал» журналай шанда хүртэхын түлөө Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэдэг бүхэсоюзна мүрысөөндэ шангай һуури эзэлһэн намтартай. «Байгал-80» гэжэ бүхэсоюзна мүрысөөндэ илажа гараһан спортын мастерта кандидат Виктор Пинтаев бар хүсөөрөө булибашье, үлүүсэ яаран мэгдэжэ, нүгөөдынгөө эршэтэйгээр добтолходо хамгаалалгаяа алдажа, шүүгдэшоо.

Энэл шэгнүүртэ В. Баясхалан В. Банзанов хоёр ринг дээрэ уулзаба. Эндэ Монгол оронһоо ерэһэн спортсмен дүршэл ехэтэй байгаа. Тэрэ МНР-эй чемпион, нёдондо жэл Улаан-Баатар хотодо болоһон уласхоорондын мүрысөөндэ шанда хүртэһэн байгаа. Тиимэһээ тэрэ манай боксерһоо һураггүй булюу байжа, командадаа хоёрдохи илалта асарба.

Зүүн Сибириин технологическа институдай студент Юрий Мангатаев энэ жэлдэ ехэ амжалта туйлаа. Мэнэ һаяхан тэрэ зоныг чемпион болоһон, залуушуулай дунда бүхэсоюзна мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлһэн юм. Энэшье удаада манай спортсмен З. Октябрь гэгшые шүүжэ гараба.

О. Баярсайхан В. Намжилов хоёрой уулзалга шанга тэмсэлдэ үнгэрбэ. Монголой нэгэдэхи разрядтай спортсмен бушуу түргэн, шандааһа шангатай байһанаа харуулаа. Теэд манай бэрхэ боксернуудай нэгэн спортын мастер Виктор Намжилов тиимэ һайн һорилго бэлэдхэлгүй байшаба. Тэрэ бүхы арга шадабаряа хэрэглэжэ, гоё һайханаар наадабал, илалта туйлаха аргатай һэн. Гэбэшье тэрэ нюдэ нюурггүй шаасалдахадаа, нидхэеэ шуу сохюулжа, диилдэшоо.

«Спартак» бүлгэмэй спортын мастерта кандидат Валентин Николаев бодомжотой һайнаар тулалдажа, Москвагай Олимпиадада хабаадаһан, нёдондо Ази түбиин наадануудай чемпион болоһон уласхоорондын классай спортын мастер Галсандоржийн Батбэлигые шүүжэ, сугларагшадай зүгһөө альга ташалгаар угтагдаба.

Спортын мастер Балдан Буянтуев Хабаровскын физкультурна институт дүүргэжэ ерээ. Тэрэ «Буревестник» бүлгэмэй Түбэй соведэй чемпион, ВЦСПС-эй кубогта хүртэһэн юм. Б. Буянтуев Монголой спортын мастер Б. Чулуунбатые тогтоон торгонгүй илаһан байна. Ингэжэ зургаан уулзалгын һүүлээр мүрысөөнэй тоо 3:3 болобо.

Һүүлшын, долоодохи уулзалга али командын илажа гарахыень тодорхойлхо байгаа. Спортын мастер Г. Мазур тэнсүү шанга тэмсэлдэ С. Батбаярые диилэжэ, командаяа урагшань гаргаһан байха юм.

Сэхыень хэлэхэдэ, манай командын 4:3 тоотойгоор шүүгээшье һаань, эндэ булигдаһан команда байбагүй. Ушарынь гэхэдэ, хоёр оронной спортсменүүдэй хани барисаан лэ илаба.

Б-М ЖИГЖИТОВ.

ХАБАЯА ТУРШАБА

Республикын Гэгээрэлэй министерствын хүүгэдэй спортын һургуулиин һурагшадай дунда боксоор Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн намарай амаралтын үедэ Улаан-Үдын шэлэй заводой спортзал соо үнгэргэгдэһэн байна.

Республикын ниислэл хотын, мүн 12 районой суглуулагдамал командануудай 120 гаран эдир боксер хабаадажа, мэргэжэл шадабаряа, арга хабаяа туршаһан байха юм. Арһан бээлэйн улам олон шадабаритадай мүрысөөндэ хабаададаг боложо байһые ээлжээтэ наадан элирхэйлэн гэршэлбэ. Энэнь хүдөөгэй районуудай тренернүүдэй амжалтатай һайнаар хүдэлһые гэршэлнэ.

Жэшээнь, Баргажанай-Адагай дунда һургуулиин һурагша С. Гороховский хүндэшэг шэгнүүртэ ринг дээрэ гаража тулалдахадаа, бар хүсэтэй, мэргэжэл шадабаритай, онобшотой шанга сохилтотой байһанаа харуулаа. Ингэжэ тэрэ мүнгэн медальтайгаар гэртээ бусаа.

А. Хусаев (Түнхэн), Д. Митыпов (хоёрдохи интернат һургуули), В. Будацыренов (Хэжэнгэ), А. Гыргенов (Түнхэн), Н. Дашинимаев («Забайкалец»), Н. Цыбиков, Ю. Будаев, А. Содбоев (бултадаа Захааминһаа), И. Назаров (РДЮСШ), Ж. Гендунов (Загарай), А. Черкашин (Кабанск), Д. Ушаков («Локомотив»), А. Кузлякин, Н. Утенков (хоюулаа РДЮСШ-һаа) гэгшэд удаа дараалан шэгнүүрнүүдтэ илажа, республикын чемпионууд болоһон байха юм.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр эдиршүүлэй дунда боксоор зоныг мүрысөөндэ хабаадаха суглуулагдамал команда бүридүүлэгдэһэн байна. Илагшадта реcспорткомитедэй 1 шатын дипломууд, бэлэгүүд барюулагдаа.

С. ЦЫБИКОВ,
республиканска хүүгэдэй спортын һургуулиин тренер.

ГАИ-гай экран

Шалгалта ЭХИЛЭЭ

Ноябрь һара гараһаар арбаад хоног үнгэрбэ. Энэ һарада манай республикын харгы замууд дээрэ гэнэ усал һэргылэлгые харалгын тусхай һара соносхогдодог. Жэл бүри соносхогдодог харалгын үнгэрэгшэ жэлнүүдэй дүн хаража үзэхэдэ, харгы замууд дээрэ жолоошодой, мүн ябаган зоной усалда оролго, авари хэхэ ябадал нилээдгүй үсөөрдэг гэжэ тодорхойлогданхай.

Шалгалтын боложо байха үедэ гүрэнэй эмхи зургаанууд болон ажалшад харгын дүрим эбдэгшэдтэй ёһотойл шанга тэмсэл ябуулдаг, тэдэнэй дунда ойлгуулалмжын, һэргылэмжын хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулжа эхилдэг. Эдэ бүгэдэнь һайн нүлөөтэй байдаг гээшэ.

Байгша оной үнгэрөөд байһан арбан һарын туршада үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо республикын харгынууд дээрэ жолоошодой гэмээр усалда орохо ябадал үсөөрөө гэжэ тэмдэглэлтэй. Тиихэдэ гэмтэгшэдэй тоо зургаан процентээр үсөөрһэн байба. Үнгэрөөд байһан арбан һарын дүн согсолжо үзэхэдэ, харгыгаар хурдан түргэнөөр гүйлгэхэ, харгын бэлшэр дээрэхи тэмдэг обёорхогүй харгын дүрим эбдэгшэдэй тоо урда жэлнүүдэйхитэй адлирхуу байба. Харгыгаар хурдан түргэнөөр гүйлгэхэ дуратайшуулай гэмээр 411 авари боложо, 112 хүн наһа бараһан, гурбан зууниһаа дээшэ хүн гэмтэһэн болоно. Тэдэнэй диилэнхи олониинь һогтуугаар машина жолоодожо ябаһаар усалда ороһон байна. Тиихэдэ үмсын машинатайшуулай гэмээр харгы замууд дээрэ олон авари болоно, хүн зон олоор гэмтэнэ, наһа барана. Мүн ябагаар ябагшадай дунда харгын дүрим эбдэгшэдэй тоо баһал үсөөрөөгүй байба. Илангаяа һогтуушуул харгы хүндэлэн үнгэрхэдөө усалда ороно ха юм.

Мүнөө эхилээд байһан харалгын үедэ олон тоото машинатай предприяти, эмхи зургаанууд жолоошодой дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха, үбэлэй һарануудта холын зайда, город соогуур ябаха машина, техникын хэр зэргээр заһабарилагдаһые шалгажа үзэхэ, эмхидхэлэй хүдэлмэри үнгэргэхэ болоно гээшэ. Эдэнэрһээ гадна харгы дээрэ усал һэргылхээр табигдаһан инженернүүд, нийтын инспекторнууд, арадай һайн дуранай дружинниигууд соносхогдоод байһан һарын туршада өөһэд өөһэдынгөө ябуулдаг хүдэлмэриие улам эдэбхитэй болгохо зэргэтэй.

Л. ПОПОВ,
ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэ.

СЭНХИР ЭКРАН

СТУДЕНТНЭРЭЙ УЛАСХООРОНДЫН ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40—Үглөөнэй гимнастика. 10.05—«Андрейка»— үхибүүдтэ уран һайханай фильм. 11.30—«Ан амитадай аймаг». 12.30—Шэнэ һонин. 15.10—Дамжуулгын программа. 15.15—Шэнэ һонин. 15.35—Ереванда үнгэргэгдэһэн телефильмнүүдэй бүхэсоюзна IX фестивалиин шангуудта хүртэһэн баримтата фильмүүдэй программа. 16.20—Совет поэдүүдэй шүлэгүүд. 16.50— «Болдинская осень»—хүгжэмтэ фильм. 17.20 —«В. Маяковский—уран зураашэ».

Улаан-Үдэ. 17.45—«Байгал»—мэдээсэлэй программа (буряадаар). 18.15—Амарай телевидениин студиин залуушуулда зорюулһан дамжуулга. 19.00 — «Зүүн Сибирь»—киножурнал.

Орбита. 19.15 — «СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд хөөрэнэ». КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Социалис Ажалай Герой, Казахстанай КП-гэй Кустанайска обкомой нэгэдэхи секретарь В. П. Демиденко үгэ хэлэхэ. 19.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 20.00—«КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө». Ташкентын тракторна заводой хоёрдохёо мүндэлэлгэ. 20.30—Т. Хренниковэй зохёолнуудһаа концерт. 21.10—Л. И. Брежнев. «Дурсалгануудһаа» (... бүлэг). «Заводой дохёо». СССР-эй арадай артист ... хонов уншаха. 22.00—«Время». 22.35 —Боксоор дэлхэйн ... та хүртэхын түлөө. Хахь... нал. Канадаһаа дамжуул... ха. 23.55—«Мүнөөдэр—... дэлхэй дээрэ».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55—Дамжу... программа. 13.00—«Парт... баримтата фильм. 13.20—... тарай һургуули». 13.50—... ника. 5-дахи класс. «Ур... 14.10—«Шиниин ленинскэ ... лиотекэ». 14.40—Физика. ... хи класс. «СССР-тэ ... холбооной хэрэгсэлэй ... хүгжэлтэ». 15.20—Хүгжэм... дахи класс. «Совет ко... торнуудай зохёохы ажал ... гада арадай дуун». 15.... «Бернард Шоу» (1-дэхи ... бинь).

Улаан-Үдэ. 16.25—«Кр... альпинисты»—уран һай... фильм. (9—11 сери).

Орбита. 17.45—«Түсэбүү ... ажабайдал» —кинопрог... 18.35—«Түбэй телевидени... лон бүхэсоюзна радиогой ... бүүдэй ехэ хоорой кон...

Улаан-Үдэ. 19.15—Сон... нууд. 19.25—Фильм-концерт.

Орбита. 20.00—«Андижа... полька» гэжэ дуу, хатар... самблиин концерт. 20.25—... кейгээр СССР-эй чемп... «Динамо» (М)—«Торпедо» ... дахи шата). 21.00—«Ам... нойрсогты, багашуул!». 2... Б. Чайковский. 3-дахи си... ни—«Севастопольская». 2... «Время». 22.35—«Михайло ... моносов»—уран һай... фильм.

НААДАНДА ХАБААДАГШАДАЙ ГУИЛТААР

«Спортлото» наадаанай шэнэ дүримүүд тухай хөөрэжэ үгыт гэһэн гүйлтатай бэшэгүүд управленидэмнай үе-үе болоод лэ орожо байдаг. Наадаанай үедэ алдуу гаргаа һаа, ямар ушартань тэрэнээ заһажа боломоор бэ гэжэ һонирходог хүнүүд олон юм.

Тайлбарилаад үзээ. Хэрбээ «Спортлотогой» шара хайрсаг уруу карточкын «А» хубинуудые табяад, өөртөө «БВ» хубинуудыень орхёо һаа, алдуугаа заһажа боломоор. Энэ ушарта пятницын үдэр «Спортлотогой» управленидэ хандажа, «БВ» хубинуудаа «А» хубинуудаар һэлгэхэдэ болоно.

Заримдаа карточкын «БВ» хубинуудые тогтоогдоһон болзорһоонь хойнотуулжа, хайрсаг уруу хэхэ ушар дайралдадаг. Энэ карточка тиражай наадаанда оруулагдадаггүй.

Асуудал: Байгша оной январьһаа «Спортлотогой» билетүүд шэнэ түхэлтэй бологдонхой. Карточка бүхэн хоёр янзаар наадагдана. Хэрбээ нэгэндэнь заһабари оруулагдаһан байбал, карточка бүхыдөө гологдохо гү?

Харюу: Нэгэндэнь заһабари оруулагдаһан гү, али сэбэрлэгдэһэн һаань, хоёрдохинь заатагүй тиражай наадаанда оруулагдадаг.

Асуудал: Ямар болзор соо шүүбэринүүд түлэгдэдэг бэ?

Харюу: «Спортлотогой» шүүбэринүүд һарын туршада түлэгдэдэг. Тиражай эхилһэн үдэрһөө 11 хоногой үнгэрөөд байхада, шүүбэри түлэгдэжэ эхилдэг.

Асуудал: Хэрбээ ... хотодо «Спортлотогой» ... хубинуудые хайрсаг уру... биһан һаа, шүүбэриинь ... гаад абахаб?

Харюу: 3 гү, али 4 ... тааһан байгаа һаа, ... кынгаа «А» хубиие т... зональна управленидэ ... гээхэ хэрэгтэй. Бу... шүүбэридэ хүртэбэл, ... управленидэ өөрөө ... хандаха шухала.

О. КОЛЫШЛЕ...
«Спортлотогой» рес... ликанска управле... инстру...

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖ

«Спортлотонуудай» ноябриин 7-до үнгэргэгдэһэн 45-дахи тираж.

«49-һөө 6-ень тааха». 4 — бокс, 5 — бүхэ барилдаан, 12 — гимнастика, 16 — мори урилдаалгын спорт, 22 — уһа руу һүрэлгэ, 41 — мотоспорт.

«36-һаа 5-ень тааха». 1 — баскетбол, 9 — велоспорт шоссе, 25 — шаргаар һолжоролгын спорт, 28 — мэргэн бүудалга, 31 — фехтовани. (ТАСС).

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000
г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52 секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро —2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Госу... ственного комитета Бурятской АССР ... делам издательств полиграфии и к... гии торговли.
Н-03650. Заказ № 263. Индекс 5...